

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Regulace pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu

Regulation of Insurance Intermediaries in the Czech Insurance Market

Student: Bc. Zuzana Soušková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Zuzana Soušková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Regulace pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu**
Regulation of Insurance Intermediaries in the Czech Insurance Market

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Právní rámec pojišťovacích zprostředkovatelů
3. Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů
4. Legislativní změny v úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů
5. Dopady legislativních změn na pojistný trh
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL. *Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. Praha: Professional Publishing, 2012. 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.

KUTINA, Zdeněk. *Profese: pojišťovací makléř*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. 162 s. ISBN 978-807-4080-388.

ZUZAŇÁK, A., J. ŠULCOVÁ a J. HORA. *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. 239 s. ISBN 978-807-2018-383.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

V Ostravě dne 25. 4. 2014

.....

Bc. Zuzana Soušková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Ing. Martině Krügerové, Ph.D., vedoucí diplomové práce, za ochotu a pomoc, cenné rady a připomínky a odborné vedení mé diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Právní rámec pojišťovacích zprostředkovatelů	7
2.1	Platná právní úprava	7
2.2	Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů	9
2.2.1	Vázaný pojišťovací zprostředkovatel	9
2.2.2	Podřízený pojišťovací zprostředkovatel	10
2.2.3	Výhradní pojišťovací agent	10
2.2.4	Pojišťovací agent	10
2.2.5	Pojišťovací makléř	11
2.2.6	Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika	12
2.3	Výkon zprostředkovatelské činnosti právnickou osobou	14
2.4	Dohled nad provozováním činnosti	15
2.5	Asociace sdružující pojišťovací zprostředkovatele	16
2.6	Podmínky provozování zprostředkovatelské činnosti	18
2.6.1	Odborná způsobilost	18
2.6.2	Důvěryhodnost fyzických a právnických osob	20
2.6.3	Registrace	21
3	Činnost pojišťovacího zprostředkovatele	23
3.1	Povinnosti při provozování zprostředkovatelské činnosti	23
3.2	Pojištění odpovědnosti za újmu	24
3.3	Přerušení, pozastavení a ukončení činnosti	26
3.4	Odměňování pojišťovacích zprostředkovatelů	28
3.5	Jednotný evropský pas	29
3.6	Výkon zprostředkovatelské činnosti v ČSOB Pojišťovně	31
4	Legislativní změny týkající se pojišťovacích zprostředkovatelů	35
4.1	Změny po vstupu do Evropské unie	36
4.2	Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích	37
4.3	Směrnice IMD2	43
4.4	Srovnání novely zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a směrnice IMD2 53	
5	Dopady legislativních změn na pojistný trh	56
5.1	Změny vyplývající z novely zákona o PZ a návrhu směrnice IMD2	56
5.2	Změny vyplývající z nového občanského zákoníku	60
6	Závěr	63
	Seznam použité literatury	65
	Seznam zkratk	69
	Seznam tabulek	70
	Seznam grafů	71
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	72
	Seznam příloh	73

1 Úvod

Pojistný trh, nejen v České republice, prošel v minulých letech velkými restrukturalizačními změnami z důvodu neustálého růstu konkurence. Zájem o výkon zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví neustále roste, tím pádem bylo nutné regulovat tuto činnost, stanovit základní pravidla pro výkon zprostředkovatelské činnosti a také zvýšit ochranu spotřebitele. Evropská unie vytvořila směrnici, která zavedla základní právní rámec pro úpravu zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví a členské státy měli povinnost směrnici implementovat do vnitrostátních právních úprav. Ve směrnici však byly shledány nedostatky, proto v současné době probíhá jednání o nové směrnici, zabývající se pojišťovacími zprostředkovateli. Ministerstvo financí spolu s Českou národní bankou shledali také nedostatky v současné zákonné úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů a navrhli novelu, která je projednávána. V blízké době tedy lze očekávat změny v oblasti zprostředkovatelů pojištění.

Cílem diplomové práce je popsat činnost pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu, vymezit navrhované legislativní změny v České republice a Evropské unii, následně provést srovnání navrhovaných změn a určit dopad změn na pojišťovací zprostředkovatele. Vycházím z hypotézy, že legislativní změny přinesou pro pojišťovací zprostředkovatele rozšíření povinností, které budou mít za důsledek větší ochranu spotřebitele.

Pro naplnění cíle bude v práci použita metoda analýzy, deskripce a expertní metoda. Analýza se zabývá zkoumáním jednotlivých částí práce do hloubky. Prostřednictvím metody deskripce bude popsán daný jev či skutečnost. Expertní metoda bude realizována prostřednictvím rozhovoru s odborníkem v dané oblasti.

První část diplomové práce bude věnovaná aktuální právní úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a kategorizaci pojišťovacích zprostředkovatelů. Dále zde budou stanoveny povinnosti při výkonu zprostředkovatelské činnosti právnickou osobou, představeny hlavní asociace sdružující pojišťovací zprostředkovatele. V poslední části druhé kapitoly budou definovány základní podmínky, které musí splnit každý pojišťovací zprostředkovatel, chce-li vykonávat zprostředkovatelskou činnost.

Druhá část se bude zabývat činností pojišťovacího zprostředkovatele, budou zde stanoveny povinnosti, které musí dodržovat zprostředkovatel při výkonu své činnosti. Dále zde bude charakterizováno pojištění odpovědnosti pojišťovacího zprostředkovatele za újmu, stanoveny případy, kdy může dojít k přerušení, pozastavení nebo ukončení činnosti. V další části budou vymezeny způsoby, jakým jsou pojišťovací zprostředkovatelé odměňováni, předposlední část se bude zabývat jednotným evropským pasem a v poslední části bude popsán způsob, jakým je realizovaná zprostředkovatelská činnost v ČSOB Pojišťovně.

V třetí části diplomové práce budou uvedeny připravované legislativní změny týkající se pojišťovacích zprostředkovatelů. Nejdříve budou uvedeny změny, ke kterým došlo na českém pojistném trhu po vstupu do Evropské unie a poté bude popsán návrh novely Zákona č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a návrh Směrnice o zprostředkování pojištění. Poslední část bude věnována srovnání novely zákona a směrnice.

V poslední části bude stanoveno, jaký dopad budou mít navrhované změny na pojišťovací zprostředkovatele, až se stanou účinné a jaké změny přinesl pro pojišťovací zprostředkovatele nový občanský zákoník.

2 Právní rámec pojišťovacích zprostředkovatelů

Historie pojišťovacích zprostředkovatelů sahá do počátků 18. století v Anglii a souvisí s námořní dopravou. Osoby, které na žádost majitele obchodních lodí vyhledávaly pojistitele, kteří byli ochotni pojistit riziko plavby na moři, byly označovány jako pojišťovací makléři.

V České republice našli pojišťovací zprostředkovatelé uplatnění až po roce 1989. Před tímto rokem na československém pojistném trhu měla monopol Česká státní pojišťovna a Slovenská štátna poisťovňa.

2.1 Platná právní úprava

Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů je upravena v zákoně č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví (dále jen „zákon o pojišťovnictví“). Tento zákon upravuje podmínky provozování pojišťovací¹ a zajišťovací činnosti a dohled nad pojišťovací a zajišťovací činností, který je vykonáván prostřednictvím České národní banky.

Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (dále jen „zákon o PZ“) vstoupil v účinnost k 1. 1. 2005. Prostřednictvím tohoto zákona byla implementována Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (*Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation*). Touto implementací byla přizpůsobena národní právní úprava právu komunitárnímu (Böhm, Mužáková 2010).

Zákon o PZ upravuje:

- podmínky podnikání pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí,
- podmínky zahájení činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů na základě práva zřizovat pobočky (usazovat se) nebo svobody dočasně poskytovat služby,

¹ Pojišťovací činnost je v zákoně o pojišťovnictví definována jako uzavírání pojistných smluv, přebírání pojistných rizik, správa pojištění, poskytování plnění z pojistných smluv a poskytování asistenčních služeb.

- zřizování registru pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí
- výkon dohledu nad činností pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí.

V § 2 jsou vymezeny činnosti, které jsou vyloučeny z působnosti tohoto zákona. Jedná se o činnost zprostředkovatelskou, prováděnou zaměstnanci pojišťovny a zajišťovny, činnost poradenskou, jejímž účelem není pomoc při uzavření pojistné smlouvy a zprostředkovávání uzavírání pojistných smluv, jestliže se jedná o činnost doplňkovou k jiné podnikatelské činnosti².

Zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví je dle § 3 zákona o PZ odborná činnost, která spočívá v:

- předkládání návrhů na uzavření pojistných smluv nebo zajišťovacích smluv,
- provádění přípravných prací³ směřujících k uzavření pojistných nebo zajišťovacích smluv,
- uzavírání pojistných nebo zajišťovacích smluv jménem a na účet pojišťovny nebo zajišťovny, pro kterou je tato činnost vykonávána,
- pomoc při správě pojištění a vyřizování nároků z pojistných nebo zajišťovacích smluv.

Pojišťovacím zprostředkovatelem může být právnická nebo fyzická osoba, která za úplatu vykonává zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví a splňuje podmínky dané zákonem o PZ. Jedná se o komerční činnost, jelikož zprostředkovatel dostane odměnu ve formě provize pouze v případě, pokud byla smlouva uzavřena jeho přičiněním (Martinovičová, 2009).

Dále je činnost zprostředkovatelů upravena ve vyhlášce č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí (dále jen „vyhláška“).

Vyhláška upravuje tvar a obsah registračních čísel, náležitosti osvědčení o zápisu do registru, seznam dokladů, prokazující ukončení odborného studia, způsob

² Např. cestovní kanceláře, autosalóny.

³ Za přípravné práce lze považovat např. analýzu pojistného rizika, konzultace o pojistném zájmu, analýzu konkurenčních produktů.

vykonání odborné zkoušky pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti, rozsah odborného minima znalostí pro základní, střední a vyšší stupeň odborné způsobilosti, způsob složení a rozsah odborných zkoušek pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře a také podmínky, za kterých lze tyto zkoušky vykonat. Dále je ve vyhlášce uveden seznam institucí, která jsou oprávněna poskytovat vzdělávací programy zaměřené na dosažení odborné způsobilosti, podrobnosti a forma ročního výkazu činnosti pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře.

2.2 Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů

Pojišťovací zprostředkovatel má právo provozovat svou činnost pouze v postavení, v němž je registrován v registru, který je veden Českou národní bankou. Pojišťovací zprostředkovatel však může být registrován ve víc postaveních, ale musí splňovat všechny podmínky pro daný typ pojišťovacího zprostředkovatele. Pojišťovací zprostředkovatelé jsou členění dle stupně kvalifikace a postavení vůči pojišťovně.

2.2.1 Vázaný pojišťovací zprostředkovatel

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel vykonává svou činnost jménem a na účet jedné nebo více pojišťoven se kterou má uzavřenou písemnou smlouvu⁴. Zprostředkovatel je odměňován pojišťovnou, jejichž jménem a na její účet jedná. Pokud má zprostředkovatel uzavřenou smlouvu s více pojišťovnami, nesmí nabízet vzájemně konkurenční produkty těchto pojišťoven⁵. Vázaný pojišťovací zprostředkovatel nemá oprávnění k inkasování pojistného a vyplácení pojistného plnění. Dále musí být vázaný pojišťovací zprostředkovatel zapsán v registru, splňovat podmínku důvěryhodnosti a podmínky pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti a nesmí spolupracovat s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem.

⁴ Ve většině případů se jedná o smlouvu o obchodním zastoupení.

⁵ Vzájemné konkurenční produkty jsou takové pojistné produkty, které se týkají totožného pojistného nebezpečí.

2.2.2 Podřízený pojišťovací zprostředkovatel

Hlavním znakem podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele je spolupráce s výhradním pojišťovacím agentem, pojišťovacím agentem nebo pojišťovacím makléřem. Zprostředkovatel vykonává svou činnost na základě písemné smlouvy sjednané s pojišťovacím agentem či pojišťovacím makléřem a musí se řídit pokyny udělené agentem nebo makléřem. Od těchto pokynů se bez souhlasu nesmí odchýlit. Podřízený pojišťovací zprostředkovatel nesmí inkasovat pojistné a vyplácet pojistné plnění, musí být zapsán v registru a musí splňovat podmínku důvěryhodnosti a podmínky pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Podřízený pojišťovací zprostředkovatel nesmí spolupracovat s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem.

2.2.3 Výhradní pojišťovací agent

Výhradní pojišťovací agent vykonává svou činnost výhradně pro jednu pojišťovnu na základně písemné smlouvy⁶. Agent jedná jménem a na účet pojišťovny, je povinen dodržovat vnitřní předpisy pojišťovny a je odměňován za svou činnost pojišťovnou. Pojišťovna po dohodě s agentem může udělit povolení k inkasování pojistného, ale nemůže vyplácet pojistné plnění. Pokud agent inkasuje pojistné, má povinnost používat speciálně zřízený bankovní účet, který musí být oddělený od vlastního hospodaření nebo udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu inkasovaného pojistného, minimální výše činí 15 000 eur. Dále má výhradní pojišťovací agent povinnost registrace, splnění podmínky důvěryhodnosti a podmínky pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Výhradní pojišťovací agent může spolupracovat s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem.

2.2.4 Pojišťovací agent

Pojišťovací agent je oprávněn spolupracovat s jednou či více pojišťovnami, jménem a na účet dané pojišťovny na základě písemné smlouvy. Nabízí-li produkty od více pojišťoven, mohou tyto produkty být navzájem konkurenční. Dohodne-li se

⁶ Ve většině případů se jedná o smlouvu o obchodním zastoupení.

pojišťovna s agentem, má agent právo přijímat pojistné a zprostředkovávat výplatu pojistného plnění. V tomto případě musí agent používat pro převody pojistného pouze speciálně zřízený a od vlastního hospodaření oddělený bankovní účet nebo udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však ve výši 15 000 eur. Pojišťovací agent musí být registrován, splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky pro střední kvalifikační stupeň odborné způsobilosti. Pojišťovací agent má možnost spolupráce s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem, či skupinou podřízených pojišťovacích zprostředkovatelů.

2.2.5 Pojišťovací makléř

Pojišťovací makléř vykonává svou činnost na základě smlouvy uzavřené se zájemcem o pojištění, tato smlouva musí být písemná. Makléř má povinnost řídit se touto smlouvou a dbát pokyny klienta. Pojišťovací makléř může vystupovat jménem klienta, na jeho účet a klient může makléři udělit plnou moc k podpisu pojistných smluv.

Janata (2008) uvádí, že činnost makléře je závislá na obsahu smlouvy sjednané s klientem a nabízí:

- komplexní analýzu rizik klienta a jejich ocenění,
- realizaci nezávislého průzkumu,
- analýzu pojistného trhu,
- předkládá návrhy pojistných programů,
- vysvětluje podmínky pojistného krytí, vliv výše spoluúčasti na výši pojistného,
- poskytuje konzultační a poradenskou činnost,
- spravuje uzavřené pojistné smlouvy po celou dobu jejich platnosti,
- spolupracuje při likvidaci pojistných událostí.

Pojišťovna poskytuje makléři odměnu na základě sjednané smlouvy a makléř má právo i na odměnu od klienta. Pojišťovna může makléře zmocnit k inkasu pojistného a výplatě pojistného plnění, makléř v tomto případě musí udržovat trvale likvidní

finanční jistinu ve výši 4 % objemu inkasovaného pojistného, minimální výše činí 15 000 eur, nebo používat pro převody pojistného a pojistného plnění zvlášť zřízený a od vlastního hospodaření oddělený bankovní účet. Makléř může spolupracovat s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem, musí být zapsán v registru, splňovat podmínku důvěryhodnosti a podmínky pro vyšší kvalifikační stupeň.

2.2.6 Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika

Do této kategorie zprostředkovatelů spadá zahraniční pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem⁷ jiným, než je Česká republika a pojišťovací zprostředkovatel z třetího státu. Zprostředkovatel z třetího státu je fyzická osoba mající bydliště nebo právnická osoba sídlící v nečlenském státě. Zprostředkovatel s domovským členským státem má oprávnění provozovat svou činnost na základě jednotného evropského pasu. V České republice může činnost vykonávat v rozsahu, v jakém má oprávnění ve svém domovském členském státě a musí splnit pouze informační povinnost k příslušnému úřadu svého domovského členského státu. K 16. 3. 2014 bylo u České národní banky registrováno 5 579 pojišťovacích zprostředkovatelů s domovským členským státem jiným, než je Česká republika.

⁷ Za členský stát se považuje členský stát Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, tvořící Island, Norsko, Lichtenštejnsko.

V následující tabulce (Tabulka 1.1) je uvedeno srovnání základních znaků pojišťovacích zprostředkovatelů.

Tabulka 2.1: Základní znaky pojišťovacích zprostředkovatelů – srovnání

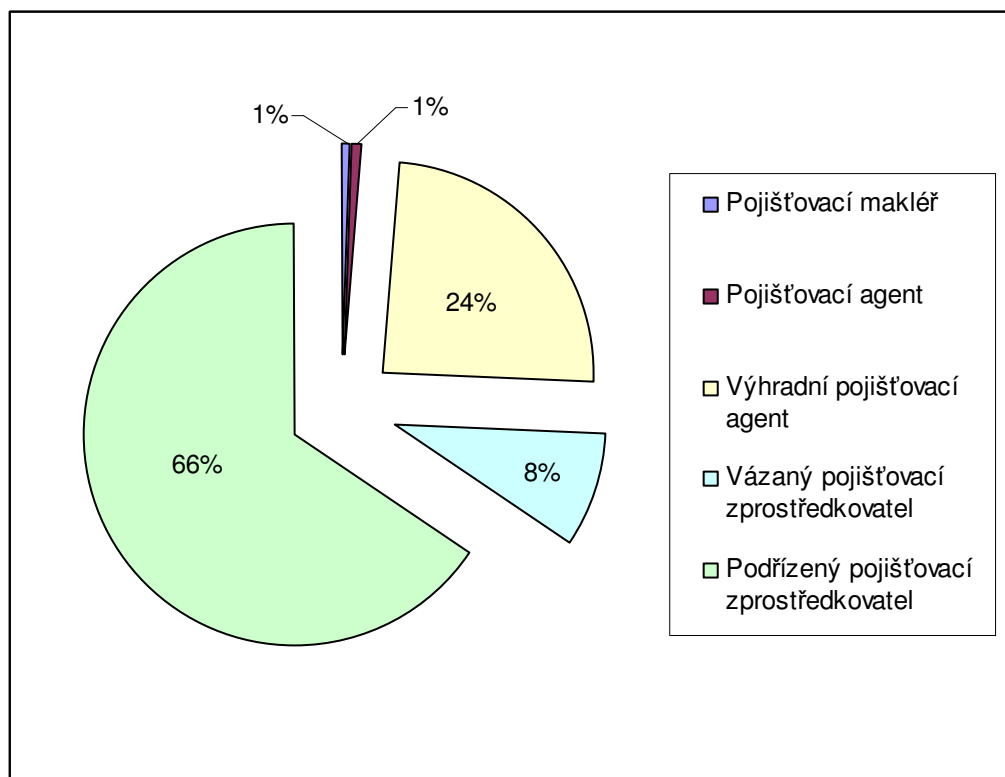
	Vázaný pojišťovací zprostředkovatel (VPZ)	Podřízený pojišťovací zprostředkovatel (PPZ)	Výhradní pojišťovací agent (VPA)	Pojišťovací agent (PA)	Pojišťovací makléř (PM)
Činnost vykonávána na základě smlouvy s	jednou či více pojišťovnami	VPA, PA nebo PM	pouze jednou pojišťovnou	jednou či více pojišťovnami	klientem
Kvalifikační stupeň odborné způsobilosti	základní	základní	základní	střední	vyšší
Je odměňován	pojišťovnou	VPA, PA nebo PM	pojišťovnou	pojišťovnou	pojišťovnou nebo klientem
Oprávnění inkasovat pojistné a zprostředkovávat výplatu pojistného plnění	ne	ne	ano, po dohodě s pojišťovnou	ano, po dohodě s pojišťovnou	ano, po dohodě s pojišťovnou
Spolupráce s PPZ	ne	ne	ano	ano	ano

Zdroj: zákon o PZ, vlastní zpracování

Dle seznamu České národní banky bylo k 31. 1. 2014 registrováno 151 163 pojišťovacích zprostředkovatelů. Z toho 12 691 vázaných pojišťovacích zprostředkovatelů, 99 240 podřízených pojišťovacích zprostředkovatelů, 36 991 výhradních pojišťovacích agentů, 1 454 pojišťovacích agentů a 787 pojišťovacích makléřů.

V následujícím grafu (Graf 1.1.) je uveden celkový počet registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů k 31. 1. 2014 u České národní banky.

Graf 2.1: Počet pojišťovacích zprostředkovatelů k 31. 1. 2014

Zdroj: Česká národní banka, *vlastní zpracování*

2.3 Výkon zprostředkovatelské činnosti právnickou osobou

Jestliže zprostředkovatelskou činnost vykonává právnická osoba, která má sídlo na území České republiky, je ze zákona povinna jmenovat odpovědného zástupce. Tuto povinnost nemá vázaný a podřízený pojišťovací zprostředkovatel. Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika má povinnost jmenovat odpovědného zástupce pouze v případě, kdy mu tuto povinnost ukládá národní právní předpis (Adolt, Suchánek 2005). Jestliže má pojišťovací zprostředkovatel sídlo na území třetího státu, povinnost odpovědného zástupce plní vedoucí organizační složky. Odpovědný zástupce je fyzická osoba, která je odpovědná za dodržování právních předpisů vztahujících se k provozované činnosti a tuto funkci lze vykonávat pouze pro jednu právnickou osobu. Jestliže odpovědný zástupce zjistí nedostatky v činnosti právnické osoby má povinnost oznámit tuto skutečnost ČNB a navrhnout opatření k nápravě. Dohled je vykonáván

například u předkládání ročních výkazů činnosti právnické osoby, informační povinnosti ke klientovi či pojistníkovi, nahlášení změny zapisovaných údajů do registru atd. (Škopová, Suchánek 2006). Odpovědný zástupce musí mít bydliště na území České republiky, splňovat podmínku důvěryhodnosti a odborné způsobilosti.

Česká národní banka má oprávnění k pozastavení činnosti pojišťovacího zprostředkovatele právnické osoby, jestliže odpovědný zástupce nesplňuje zákonné podmínky či povinnosti. Činnost lze pozastavit na dobu 6 měsíců a během této doby nesmí zprostředkovávat uzavírání nových smluv, rozšiřovat či prodlužovat smlouvy a přebírat pojistné nebo pojistné plnění. V situaci, kdy odpovědný zástupce přestane vykonávat svou funkci nebo přestane splňovat zákonem stanovené podmínky, musí pojišťovací zprostředkovatel do 15 dnů ustanovit nového odpovědného zástupce. Nařídila-li Česká národní banka osobě vykonávající funkci odpovědného zástupce její změnu, nemá tato osoba oprávnění vykonávat funkci odpovědného zástupce a činnost pojišťovacího zprostředkovatele po dobu 10 let. Tato doba začíná běžet dnem nabytí právní moci rozhodnutí České národní banky.

2.4 Dohled nad provozováním činnosti

Od 1. 4. 2006 vykonává dohled nad provozováním činnosti pojišťovacího zprostředkovatele, s bydlištěm či sídlem na území České republiky nebo třetího státu, Česká národní banka. Před tímto datem byl dohled vykonáván prostřednictvím Ministerstva financí. Dohled nad pojišťovacími zprostředkovateli s domovským členským státem jiným, než je Česká republika vykonává orgán dohledu domovského členského státu pojišťovacího zprostředkovatele ve spolupráci s Českou národní bankou.

Do 31. března má pojišťovací agent a pojišťovací makléř povinnost předložit České národní bance roční výkaz činnosti. Tento výkaz musí obsahovat:

- seznam pojišťoven či pojišťovacích zprostředkovatelů, pro které v uplynulém kalendářním roce vykonával zprostředkovatelskou činnost,
- objem obchodů, které uzavřel v uplynulém roce,
- objem pojistného nebo pojistného plnění, jestliže má oprávnění k jeho přenosu.

Vykonává-li činnost právnická osoba, správnost a úplnost výkazu musí být potvrzena podpisem odpovědného zástupce. Pojišťovací zprostředkovatel má povinnost na vyžádání České národní banky předložit doklady související s provozovanou činností.

Jestliže budou v ročním výkazu uvedeny nesprávné údaje, může Česká národní banka uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč. V případě, kdy zprostředkovatel neposkytne potřebnou součinnost nebo nevyhoví výzvě, má Česká národní banka právo na uložení pořádkové pokuty⁸ až do výše 5 000 000 Kč. Tato pokuta může být uložena opakovaně, ale její souhrn nesmí překročit 20 000 000 Kč.

Jak uvádí Ajtánová (2006), mezi hlavní činnosti České národní banky, v oblasti dohledu nad pojišťovnictvím, patří:

- udělování povolení k pojišťovací či zajišťovací činnosti,
- zařazování pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí do registru, jenž vede,
- provádění kontrolní činnosti⁹ pojistitelů, zajistitelů, pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí.

2.5 Asociace sdružující pojišťovací zprostředkovatele

Asociace představuje sdružení fyzických či právnických osob, jejichž hlavním cílem je zastupovat své členy před orgány státní správy a pomoc při řešení odborných problémů. Členové těchto asociací se mohou podílet na tvorbě legislativy, účastnit se pořádaných seminářů a školení, které se týkají změn a novinek v oblasti pojišťovnictví.

Níže představím dvě české a jednu mezinárodní asociaci, ve kterých mohou být sdružováni pojišťovací zprostředkovatelé.

⁸ Výnos z pořádkových pokut plyne do státního rozpočtu.

⁹ Kontrolní činnost je soustředěna na dodržování legislativních norem, kontrolu hospodaření pojišťovny a dodržování administrativních a účetních postupů.

AFIZ – Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky

Občanské sdružení AFIZ bylo založeno na konci roku 2002. Sdružuje fyzické a právnické osoby, které poskytují služby investičních zprostředkovatelů. V roce 2004 asociace rozšířila svou působnost na všechny zprostředkovatelské a poradenské činnosti vykonávané na finančních trzích. Členové odborné komise se mohou podílet na tvorbě legislativy buď vlastními návrhy či v připomínkovém řízení. Je-li zprostředkovatel členem AFIZ, má klient zajištěnou garanci kvality poskytovaných služeb, jelikož má zprostředkovatel povinnost dodržovat vnitřní normy AFIZ, zahrnující i Etický kodex. Pokud klient není spokojen s prací pojišťovacího zprostředkovatele, který je členem AFIZ, má právo na vyřešení stížnosti zdarma a AFIZ má pravomoc vést kvalifikované smírčí řízení mezi klientem a pojišťovacím zprostředkovatelem. V roce 2013 se AFIZ stal členem BIPAR, čímž získal právo částečně ovlivňovat vývoj finančních zprostředkovatelů v Evropě (AFIZ, 2010)

AČPM - Asociace českých pojišťovacích makléřů

„Asociace českých pojišťovacích makléřů je profesním sdružením právnických osob s možností přidruženého členství i fyzických osob. Jejím posláním je ochrana společných zájmů členů a péče o spravedlivé uplatnění pojišťovacích makléřů na domácím pojistném trhu i v mezinárodním měřítku. Asociace dbá na zvyšování profesionální úrovně členů, na etické rozměry vykonávané profese a na posilování prestiže pojišťovacích makléřů.“ (AČPM, 2005).

Asociace se zaměřuje především na oblast legislativy, publicity, mezinárodní kontakty, etiky a vzdělávání. Na českém pojistném trhu působí přibližně 787 pojišťovacích makléřů, z toho pouze 80 je členů AČPM. Členové mají povinnost dodržovat Kodex etiky pojišťovacích makléřů. Dle něj musí každý člen například:

- vybrat a navrhnout takové pojištění, které odpovídá nejlépe potřebě klienta,
- respektovat pravidla hospodářské soutěže,
- dodržovat obchodní tajemství a zásadu mlčenlivosti,
- nepoužívat nekalých a neetických praktik k získání klienta,
- nesmí být závislý na jakémkoliv pojistiteli,

- atd.

AČPM je od roku 1998 členem BIPAR.

BIPAR - Evropská federace pojišťovacích zprostředkovatelů

Tato federace byla založena v Paříži v roce 1937 a nyní sídlí v Bruselu. BIPAR sdružuje 52 národních zprostředkovatelských asociací z 32 zemí. Federace zastupuje své členy na mezinárodní úrovni, ovlivňuje legislativu Evropské unie a dojde-li k ohrožení zájmů zprostředkovatelů, zasáhne. Své členy informuje o návrzích evropské legislativy a prostřednictvím jejich reakcí navrhuje změny u orgánů EU. BIPAR poskytuje informace o trendech v pojištění a obchodních příležitostech, dále organizuje semináře, konference a školení a poskytuje pomoc národním asociacím u národních vlád. BIPAR je jako jediný orgán evropských pojišťovacích zprostředkovatelů, který je uznáván všemi evropskými a mezinárodními organizacemi a orgány. (BIPAR, 2010)

BIPAR založil Světovou federaci pojišťovacích zprostředkovatelů (WFII), která zastupuje pojišťovací zprostředkovatele z celého světa a pomáhá při komunikaci s mezinárodními institucemi a regulačními orgány ovlivňující jejich podnikání. WFII navrhuje řešení a realizuje akce podporující pojišťovací zprostředkovatele.

2.6 Podmínky provozování zprostředkovatelské činnosti

Aby pojišťovací zprostředkovatel mohl vykonávat svou činnost, musí splňovat zákonné povinnosti. První povinnost, kterou musí splnit, souvisí se zahájením činnosti. Zprostředkovatel musí splňovat podmínky odborné způsobilosti, podmínky důvěryhodnosti a být zapsán v registru. Zapsáním do registru nabývá oprávnění k provozování činnosti právní moci.

2.6.1 Odborná způsobilost

Odborná způsobilost zahrnuje všeobecné a odborné znalosti, které jsou nezbytné pro výkon činnosti. Všeobecné znalosti se prokazují dokladem o

ukončeném středoškolském vzdělání a odborné znalosti dokladem o absolvování odborného studia¹⁰, případně složením odborné zkoušky.

Rozeznáváme tři kvalifikační stupně odborné způsobilosti. Základní stupeň se vztahuje na vázaného a podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele, výhradního pojišťovacího agenta a zaměstnance pojišťoven. Pojišťovací agent musí splňovat střední kvalifikační stupeň a dvouletou praxi v oboru¹¹ a pojišťovací makléř má povinný vyšší kvalifikační stupeň a čtyřletou odbornou praxi. Odpovědný zástupce musí mít kvalifikační stupeň, který dle zákona musí mít právnická osoba, ve které tuto funkci vykonává. Zprostředkovatel má povinnost každých 5 let od registrace absolvovat doškolovací kurz, jenž se koná v pojišťovně nebo jiné oprávněné instituci, která je uvedena v seznamu České národní banky (Adolt, Suchánek 2005).

Základní stupeň odborné způsobilosti zahrnuje znalosti pojistných produktů, které nabízí a schopnost nabízené produkty vysvětlit svému klientovi. Pojišťovací agent, jenž má povinnost středního odborného stupně, musí navíc prokázat schopnost provedení analýzy konkurenčních produktů, které nabízí, klientovi nabídnout nejvhodnější produkt a splňovat podmínku 2leté praxe. Totožné povinnosti musí prokázat pojišťovací makléř, který musí splňovat vyšší kvalifikační stupeň. Jediný rozdíl je pouze v délce praxe, která musí být v délce 4 let.

Ve všech kvalifikačních stupních je vykonáván písemný test, k jeho úspěšnému absolvování je potřeba zodpovědět 80% otázek správně. Zodpoví-li pouze 60%, má žadatel povinnost zúčastnit se ústní části, které se u středního a vyššího kvalifikačního stupně účastní zkušební komise jmenována bankovní radou České národní banky a u základního kvalifikačního stupně je komise jmenována danou institucí či pojišťovnou. Po úspěšném absolvování odborné zkoušky je vyhotoveno osvědčení o odborné způsobilosti (Škopová, Suchánek 2006).

¹⁰ Dle § 18 zákona o PZ se za odborné studium považuje studium na střední škole, případně na vysoké škole, se zaměřením na pojišťovnictví, finanční služby a související oblasti.

¹¹ Za praxi v oboru se považuje činnost, která souvisí s uzavíráním smluv nebo činnost v oblasti pojišťovací zprostředkovatelské činnosti.

2.6.2 Důvěryhodnost fyzických a právnických osob

Mezi další podmínky provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele patří důvěryhodnost fyzických a právnických osob. Zákon o PZ v § 19 považuje fyzickou osobu za důvěryhodnou, jestliže je způsobilá k právním úkonům a:

- a) nebyla pravomocně odsouzena po trestný čin,
- b) nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku na její majetek,
- c) v posledních 5 letech nebyla členem statutárního nebo jiného orgánu právnické osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs,
- d) nebylo odejmuto povolení k provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele pro porušení zákonem stanovených podmínek.

Fyzická osoba se za důvěryhodnou považuje v případě, kdy do své funkce byla zvolena již za úpadku právnické osoby, konkurs byl zrušen z jiného důvodu než splnění rozvrhového usnesení nebo nedostatečný majetek a jestliže dosavadní funkci vykonávala s péčí řádného hospodáře.

Právnická osoba je dle § 20 zákona o PZ důvěryhodná, jestliže:

- a) je bezúhonná,
- b) všichni členové statutárního a dozorčího orgánu splňují podmínky důvěryhodnosti fyzických osob,
- c) nebylo ji odejmuto povolení k provozování zprostředkovatelské činnosti,
- d) nebylo na její majetek vydáno rozhodnutí o úpadku.

Důvěryhodná právnická osoba je i v případě, kdy na její majetek byl prohlášen konkurs, který byl zrušen jinak než usnesením o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo nepostačujícím majetkem.

Za doklad o splnění důvěryhodnosti u právnických osob se sídlem na území jiného státu než je Česká republika, se považuje potvrzení příslušného orgánu dohledu země sídla této osoby.

Jestliže fyzická či právnická osoba ztratí důvěryhodnost, má povinnost oznámit tuto skutečnost České národní bance bez zbytečného odkladu a má zákaz vykonávat tuto činnost. U právnické osoby by tuto skutečnost měl oznámit odpovědný zástupce.

2.6.3 Registrace

Každý pojišťovací zprostředkovatel, provozující zprostředkovatelskou činnost na území České republiky, musí být evidován a registrován v registru pojišťovacích zprostředkovatelů. Při podání žádosti o zápisu do registru, je zprostředkovatel povinen uhradit správní poplatek, který činí pro všechny kategorie zprostředkovatelů 10 000 Kč¹².

Tento registr vede Česká národní banka a je veřejně přístupný. Každému registrovanému zprostředkovateli je uděleno registrační číslo na daný typ zprostředkovatelské činnosti a v případě, že zprostředkovatel vykonává činnost ve více postaveních je nutné, aby v každém postavení byl registrován. V takovém případě má uděleno jiné registrační číslo pro každé postavení. Registrovaný zprostředkovatel má povinnost nahlásit zapisované změny bez zbytečného odkladu. Česká národní banka má ze zákona o PZ povinnost zveřejňovat seznam registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných události a tento seznam musí být jednou za 2 týdny aktualizován. Tento seznam je zveřejněn ve Věstníku České národní banky a na internetových stránkách České národní banky.

Žádost pojišťovacího zprostředkovatele o zápis do registru

Pojišťovací zprostředkovatel je do registru zapsán na základě písemné žádosti, která musí obsahovat zákonné náležitosti¹³, dále musí mít zprostředkovatel sídlo či bydliště na území České Republiky, případně na území třetího státu a zaplatit správní poplatek.

Fyzická osoba, která má bydliště na území České republiky musí k žádosti přiložit doklady prokazující odbornou způsobilost a důvěryhodnost a má-li povinnost mít uzavřenou pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem činnosti, je třeba tuto smlouvu také doložit. V případě, kdy má zprostředkovatel oprávnění přijímat pojistné a výplatu pojistného plnění musí doložit

¹² Výše správního poplatku je stanovena v příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Mezi zákonné náležitosti patří identifikační údaje dle § 12 odst. 3 písm. a) zákona o PZ, rozsah provozované zprostředkovatelské činnosti, přidělené identifikační číslo a pravděpodobný den zahájení činnosti.

doklady, které prokazují, že jeho finanční prostředky dosahují minimálně 17 000 eur. Právnícká osoba sídlící na území České republiky má povinnost doložit k žádosti doklady stejné jako fyzická osoba a přiložit k nim úplný výpis z obchodního rejstříku.

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel a výhradní pojišťovací agent místo dokladů prokazujících odbornou způsobilost a pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti předloží pouze písemné prohlášení pojišťovny, že splňuje podmínky odborné způsobilosti a potvrzení, že pojišťovna odpovídá za jejich činnost. Převezme-li pojišťovna odpovědnost za újmu způsobenou pojišťovacím agentem, také u žádosti nahradí pojistnou smlouvu písemným prohlášením. V případě, kdy pojišťovací agent vykonává svou činnost pro víc pojišťoven, musí odpovědnost převzít všechny pojišťovny. Podřízenému pojišťovacímu zprostředkovateli vystaví písemné prohlášení pojišťovací agent či makléř, pro kterého bude svou činnost vykonávat (Hora, Šulcová, Zuzaňák 2004).

3 Činnost pojišťovacího zprostředkovatele

Mezi hlavní úkoly pojišťovacích zprostředkovatelů patří zejména sjednávání pojištění a péče o klienta. Sjednání pojištění je složeno z vyhledávání potenciálních klientů, kontaktování těchto klientů, analýzy jejich potřeb a uzavření pojištění. Další důležitou činností pojišťovacího zprostředkovatele je péče o klienta. Péče zahrnuje např. šetření, zda je klient s pojištěním spokojen, prodloužení pojištění, je-li sjednáno na dobu určitou a dohled nad placením pojistného (Hora, Šulcová, Zuzaňák 2004). Mezi další důležitou činnost lze zařadit správu pojištění, jejichž prostřednictvím je udržován klient u stávající pojišťovny. Pro pojišťovnu představuje správa pojištění peněžní přínos, avšak zprostředkovatelům nepřináší žádnou novou provizi (Řezáč, 2011).

3.1 Povinnosti při provozování zprostředkovatelské činnosti

Mezi základní povinnosti pojišťovacího zprostředkovatele, dle § 21 zákona o PZ, patří vykonávat svou činnost s odbornou péčí, chránit zájmy spotřebitele¹⁴, předložit na požádání klientovi osvědčení o zápisu do registru a sdělit způsob odměňování. Povinnost sdělit způsob odměňování neznamena, že zprostředkovatel klientovi sdělí výši své provize či odměny, ale má pouze povinnost sdělit mu způsob odměňování. Zprostředkovatel klientovi sdělí, že je mu za zprostředkování pojištění vyplácena odměna nebo provize a způsob odměňování je stanoven v interních předpisech pojišťovny. Mezi další povinnosti pojišťovacího zprostředkovatele patří to, že nesmí poskytovat klientovi neoprávněné finanční, materiální nebo nemateriální výhody. Za tyto výhody lze považovat i reklamní předměty, např. propisky a kalendáře. Dále má zprostředkovatel povinnost zachovávat mlčenlivost o informacích, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své činnosti a tyto informace nesmí využít ve svůj prospěch ani k prospěchu jiného. Provádí-li zprostředkovatel analýzu nabídky pojišťoven, musí být tato analýza provedena na dostatečném počtu pojistných produktů, aby mohl doporučit pojistnou smlouvu odpovídající požadavkům a potřebám klienta. Před uzavřením pojistné smlouvy má zprostředkovatel povinnost zaznamenat požadavky a potřeby klienta do písemného záznamu.

¹⁴ Neuvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné nejasné či dvojsmyslné údaje a informace.

3.2 Pojištění odpovědnosti za újmu

Pojišťovací agent a pojišťovací makléř mají povinnost mít sjednané pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem své činnosti po celou dobu výkonu zprostředkovatelské činnosti. Toto pojištění musí být účinné na celém území Evropského hospodářského prostoru, musí být sjednáno s limitem pojistného plnění minimálně ve výši 1 200 000 eur na každou pojistnou událost, v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce nejméně ve výši 1 700 000 eur. Jestliže se pojišťovny, na jejichž jméno a účet pojišťovací agent jedná, písemně zavážou, že převezmou odpovědnost za škody, nemusí mít toto pojištění sjednané.

Za vázaného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta přebírá odpovědnost pojišťovna, se kterou má uzavřenou smlouvu o spolupráci. Odpovědnost za podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele přebírá zprostředkovatel, pro kterého vykonává zprostředkovatelskou činnost.

Dle § 21 zákona o PZ se zprostředkovatel může zprostit odpovědnosti v případě, kdy prokáže, že vzniku škody nebylo možné zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat. Jedná se tedy o objektivní odpovědnost¹⁵. Zproštění této odpovědnosti je možné pouze jen ve výjimečných případech a je proto vyžadováno povinné pojištění (Zuzaňák, Šulcová, Hora 2011).

Má-li zprostředkovatel uzavřenou pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem činnosti pojišťovacího zprostředkovatele, tak dle zákona o PZ:

- a) sjednaná spoluúčast nesmí překročit 1 % sjednaného limitu pojistného limitu pojistného plnění,
- b) pojištění se musí vztahovat i na odpovědnost osob, které jednají jménem pojišťovacího zprostředkovatele,
- c) z pojištění nesmí být vyloučeny škody, které jsou způsobeny jednáním z nedbalosti, opomenutí či omylu,
- d) musí pojištění obsahovat náhradu za ztrátu na majetku, za ztrátu dokladů pojistníka, pojištěného, poškozeného a jiné oprávněné osoby.

¹⁵ Objektivní odpovědnost nevyžaduje zavinění.

Pojištění odpovědnosti je od 1. 1. 2014 upraveno v Zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Do 31. 12. 2013 bylo pojištění odpovědnosti upraveno v Zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů.

Dle občanského zákoníku má pojištěný, v případě pojištění odpovědnosti, právo na to, aby za něj pojistitel nahradil škodu či jinou újmu poškozenému, vznikne-li pojistná událost. Pojištění může být sjednáno pouze jako škodové pojištění¹⁶. Pojištěný musí bez zbytečného odkladu oznámit pojistiteli, že došlo ke vzniku škodné události a poškozený uplatňuje právo na náhradu. V případě, že nebyl sjednán limit pojistného plnění, pojistitel hradí škodu v plné výši. Škoda nesmí být způsobena pod vlivem alkoholu či použití návykových látek.

Pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou výkonem zprostředkovatelské činnosti je možné sjednat u jakékoliv pojišťovny, která daný produkt nabízí. Například ČSOB Pojišťovna, a. s. nabízí Pojištění odpovědnosti za škodu pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí. Toto pojištění se vztahuje pro případ škody způsobené na zdraví i na věci, následné i čisté finanční škody. Pojištění pokrývá i odpovědnost vyplývající z vlastnictví nebo i užívání nemovitostí, ve kterých zprostředkovatelskou činnost provozuje. Dále pojištění pokrývá i tzv. regres zdravotní pojišťovny¹⁷ při poškození zdraví třetí osoby nebo pojištěného zaměstnance i regresní náhradu dávek nemocenského pojištění v souvislosti s odbornou činností pojištěného uvedenou v pojistné smlouvě. Zprostředkovatel může například s klientem sjednat nedostatečný rozsah pojištění, čímž pochybil ve sjednaném pojištění, jelikož klient prokazatelně požadoval určitý rozsah krytí. Průměrná výše škod způsobených zprostředkovateli se pohybuje ve stovkách tisících korunách. V tomto pojištění se za pojistnou událost nepovažuje prodlení se splněním smluvní nebo zákonné povinnosti¹⁸ a nesprávně stanovená pojistná částka a podpojištění. Výše pojistného je v tomto pojištění ovlivněno druhem vykonávané odborné činnosti, výší dosažených příjmů z činnosti, jaký je zvolen limit pojistného plnění a zvolenou spoluúčasti. (ČSOB Pojišťovna, a. s., 2012)

¹⁶ Účelem škodového pojištění je náhrada vzniklé škody v důsledku pojistné události.

¹⁷ Regrese zdravotní pojišťovny znamená náhradu vynaložených nákladů v důsledku protiprávního jednání vůči pojištěnci.

¹⁸ Vše bylo pojištěno správně, ale pozdě a škodná událost tedy nemůže být uhrazena.

Příkladem pojistné události může být situace, kdy zprostředkovatel dostatečně neprostudoval Výpis z živnostenského rejstříku a pojistil odpovědnost z vyloučené činnosti. Po vzniku škody musel pojistitel vzniklou škodu uhradit a náhradu škody požadoval po svém zprostředkovateli. Zprostředkovatel měl sjednat limit pojistného plnění ve výši 1 000 000 Kč a spoluúčast ve výši 5 000 Kč. Zprostředkovatel musel k vyřízení pojistné události předložit hlášení o škodě, potřebné podklady k likvidaci pojistné události z pojištění odpovědnosti z činnosti a předložit uplatnění práva na náhradu škody poškozeného vůči pojištěnému. Výše škody byla stanovena na 153 000 Kč a pojistné plnění bylo ve výši 148 000 Kč¹⁹.

3.3 Přerušení, pozastavení a ukončení činnosti

Dle zákona o PZ má zprostředkovatel právo na přerušení zprostředkovatelské činnosti nejdéle na 1 rok. Rozhodne-li se zprostředkovatel k přerušení činnosti, musí své rozhodnutí sdělit České národní bance a zároveň odevzdat své osvědčení o zápisu do registru. Rozhodnutí musí být doručeno ještě před přerušením činnosti. Zprostředkovatel má povinnost dokončit případy, ve kterých bylo jednání zahájeno přede dnem, ke kterému přerušil svou činnost.

V zákoně o PZ jsou taxativně vymezeny činnosti, která během přerušení nesmí zprostředkovatel vykonávat a patří zde:

- zprostředkování uzavírání nových smluv,
- prodlužování či rozšiřování smluv,
- přenášení pojistného plnění nebo pojistného.

Z výše uvedeného vyplývá, že zprostředkovatel během pozastavení činnosti může např. pomáhat při vyřizování nároků z uzavřených pojistných smluv, pomáhat při správě pojištění a vykonávat činnost směřujících k zániku nebo zmenšení rozsahu pojistných smluv (Adolt, Suchánek 2005).

Chce-li zprostředkovatel pokračovat ve své zprostředkovatelské činnosti, je povinen sdělit tuto skutečnost České národní bance, nejpozději však do 1 roku od začátku přerušení činnosti.

¹⁹ 153 000 Kč – 5000 spoluúčast.

Pozastavení činnosti

K pozastavení činnosti dochází, na rozdíl od přerušení činnosti, pouze v ojedinělých případech. Pozastavit činnost může pouze Česká národní banka v případě, kdy zjistila, že činnost pojišťovacího zprostředkovatele je v rozporu se zákonem a lze ji pozastavit maximálně po dobu 6 měsíců. K pozastavení činnosti však nedochází okamžitě. Zjistí-li Česká národní banka, že činnost pojišťovacího zprostředkovatele je v rozporu se zákonem, je zprostředkovateli sděleno rozhodnutí o opatření k nápravě. Zprostředkovatel musí ve stanovené lhůtě uvést svou činnost do souladu se zákonem. Jestliže zprostředkovatel tak neučiní ve stanovené lhůtě je mu činnost pozastavena. K pozastavení činnosti dochází i v případě, kdy zprostředkovateli zaniklo pojištění odpovědnosti, odpovědný zástupce nesplňuje zákonné podmínky a povinnosti a jestliže pojišťovací agent či pojišťovací makléř nesplňuje podmínky finanční jistiny. Jestliže došlo k pozastavení činnosti odpovědného zástupce, musí právnická osoba jmenovat nového odpovědného zástupce a odpovědný zástupce nemůže vykonávat činnost odpovědného zástupce, pojišťovacího zprostředkovatele ani samostatného likvidátora pojistných událostí po dobu 10 let.

Během pozastavení činnosti zprostředkovatel nesmí zprostředkovávat uzavírání nových smluv, prodlužovat či rozšiřovat zprostředkované smlouvy a přebírat pojistné ani pojistné plnění. Z taxativního výčtu vyplývá, že další činnosti spadající do činnosti zprostředkovatelů dle zákona o PZ lze vykonávat. Jedná se o pomoc při správě pojištění a vyřizování nároků ze smluv (Škopová, Suchánek 2006).

Pokud zprostředkovatel, kterému byla činnost pozastavena neuvede svou činnost do souladu se zákonem ve stanovené lhůtě, Česká národní banka má právo rozhodnout o zrušení zápisu v registru.

Ukončení činnosti

Činnost pojišťovacího zprostředkovatele je ukončena dnem, kdy byl zrušen jeho zápis v registru. Ke zrušení zápisu v registru může dle § 17 zákona o PZ dojít:

- a) na žádost registrované osoby,
- b) ztrátou důvěryhodnosti registrované osoby,

- c) registrované osobě byla pozastavena činnost a ve stanovené lhůtě neuvedla svou činnost do souladu se zákonem,
- d) registrovaná osoba neprovozuje zprostředkovatelskou činnost po dobu minimálně 24 po sobě následujících kalendářních měsíců,
- e) zahraniční osoba pozbyla oprávnění k provozování činnosti v zemi svého bydliště,
- f) smrtí fyzické osoby,
- g) zánikem právnické osoby.

Jakmile rozhodnutí České národní banky nabyde právní moci, musí registrovaná osoba odevzdat osvědčení o zápisu do registru.

3.4 Odměňování pojišťovacích zprostředkovatelů

Pojišťovací zprostředkovatelé svou činnost vykonávají na základě mandátní či komisionářské smlouvy, anebo zprostředkovatelské smlouvy a smlouvy o obchodním zastoupení. Na základě mandátní či komisionářské smlouvy jim náleží odměna²⁰ a při uzavření zprostředkovatelské smlouvy nebo smlouvy o obchodním zastoupením pobírají odměnu ve formě provize²¹. V praxi bývá mezi zprostředkovateli a pojišťovnou uzavíraná nejčastěji smlouva o obchodním zastoupení a proto jsou ve většině případů odměňování formou provize.

Nárok na provizi zprostředkovateli vzniká v okamžiku, kdy klient zaplatí sjednané pojištění a výši provize si stanovuje každá pojišťovna samostatně. Mezi základní druhy provizí patří provize ziskatelská, následná, superprovize a ostatní provize.

Ziskatelská provize

Tato provize je vyplácena u nově sjednaných smluv v prvním roce anebo u existujících smluv, u kterých byla navýšená pojistná částka. Provize je vyplacena ve chvíli, kdy klient zaplatí pojistné nebo je provize vypočtena z roční hodnoty pojistného

²⁰ § 2455 občanského zákoníku

²¹ § 2445 občanského zákoníku

a vyplatí se celá najednou při zaplacení první splátky klientem (Hrubošová, Šulcová, Suchánek 2009).

Následná provize

Následná provize bývá vyplácená od druhého roku trvání pojistné smlouvy. Nárok na tuto provizi má zprostředkovatel, který pečuje o svůj pojistný kmen a zajišťuje servis a správu pojistných smluv (Hrubošová, Šulcová, Suchánek 2009).

Superprovize

Superprovize náleží nadřízenému pojišťovacímu zprostředkovateli za vedení lidí, nejčastěji vykonává činnost vedoucího obchodní skupiny, vedoucího manažera atd. Výše této provize je stanovena určitou procentní částkou z provizí, náležející podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelům v jeho obchodní síti (Hrubošová, Šulcová, Suchánek 2009).

Ostatní provize

Mezi ostatní provize řadíme takové provize, které si každá pojišťovna stanoví samostatně. Jedná se například o provize za prodloužení smlouvy, za navýšení pojistného, jednorázová provize za splnění stanoveného objemu předepsaného pojistného nebo provize pro nové pojišťovací zprostředkovatele (Hrubošová, Šulcová, Suchánek 2009).

3.5 Jednotný evropský pas

Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění, byl jednotný evropský pas rozšířen na zprostředkovatele pojištění. Prostřednictvím jednotného evropského pasu lze na základě povolení, které bylo uděleno v zemi sídla či bydliště, vykonávat činnost v jakékoliv členské zemi²² na základě oznamovací povinnosti. Pojišťovací

²² Za členské země se považují členské země Evropské unie a země tvořící Evropský hospodářský prostor (země Evropské unie doplněné o Norsko, Island, Lichtenštejnsko).

zprostředkovatel má oznamovací povinnost vůči příslušnému orgánu členské země, která udělila povolení.

Böhm (2004) mezi hlavní zásady vnitřního pojistného trhu řadí:

- pojistitelé z kteréhokoli členského státu mají svobodu vykonávat svou činnost v jakémkoli jiném členském státě a nabízet své pojistné produkty v celé EU,
- zájemce o pojištění má právo uzavřít pojistnou smlouvu kdekoliv v EU,
- zprostředkovatelé pojištění mají právo vykonávat svou činnost za stejných podmínek v rámci celé EU a musí mít k dispozici dostatečné a srovnatelné informace o trhu a finanční situaci pojistitelů, kteří působí na trhu,
- pouze jediná licence je postačující k tomu, aby pojišťovací zprostředkovatel mohla zahájit a vykonávat svou činnost na území EU,
- kontrola produktů, aby nedocházelo k uvádění veřejnosti v omyl,
- domácí i zahraniční subjekty mají stejné pravidla dozoru.

Zprostředkovatel může svou činnost provozovat na základě práva zakládat pobočky nebo na základě svobody poskytovat služby.

Právo zakládat pobočky

Právu zakládat pobočky se také říká právo na usazení. V tomto případě se jedná o činnost, kterou vykonává pojišťovna v členském státě po dobu neurčitou a za trvalé přítomnosti v členském státě (Týč, 2006).

Při založení pobočky má pojišťovna povinnost oznámit tuto skutečnost svému dozorčímu orgánu, tento orgán má 3 měsíce na posudek, schválení a oznámení skutečnosti dohledovému orgánu členského státu. Orgán dohledu členského státu má povinnost do 2 měsíců oznámit, zda pojišťovna splňuje požadované podmínky a může vstoupit na trh členského státu.

Svoboda poskytovat služby

O princip svobody poskytovat služby se jedná v případě, kdy má pojišťovna sídlo v domovském členském státě a nabízí služby na území jiného členského státu

a nezáleží na tom, kde je usazen příjemce služby. Vykonávaná činnost má dočasný charakter (Böhm, 2004).

Má-li pojišťovna zájem poskytovat služby v jiné členské zemi, musí tento zájem oznámit tuzemskému dozorčímu orgánu, který do 1 měsíce sdělí tuto skutečnost dozorčímu orgánu v členské zemi. Dnem tohoto oznámení má pojišťovna právo poskytovat služby v jiném členském státě.

Rozlišujeme tři případy poskytování služeb. V prvním případě se pojistitel přemísťuje do jiného členského státu, jedná se o aktivní poskytování služby. V druhém případě vycestuje klient za pojistitelem a jde o pasivní poskytování služby. V třetím případě pojistitel i klient zůstávají ve svých členských státech, ale přemísťuje se pouze služba prostřednictvím internetu nebo pošty. Ve všech případech je nutné, aby pojistné riziko²³ bylo v jiném členském státě, než je pojistitel (Týč, 2006).

Dohled v rámci jednotného trhu

Dle Komise nemá hostitelský stát právo kontrolovat pojistitele provozujícího činnost na základě jednotného evropského pasu. Dohled vykonává domovský členský stát, tedy orgán, který vydal licenci k provozování činnosti. Hostitelský členský stát má právo vykonávat dohled v případě, že se dohodl s domovským státem, avšak pouze na pokyn orgánu dozoru domovského státu. Dojde-li k porušení právních předpisů, které platí v hostitelském státě, dozorčí orgán hostitelského státu dá pokyn k přezkoumání domovskému orgánu dozoru a ten na tuto skutečnost upozorní pojišťovnu (Böhm, 2004).

3.6 Výkon zprostředkovatelské činnosti v ČSOB Pojišťovně

Postup při přijímání nových zprostředkovatelů jejich zapracování a následné spolupráci je u každé pojišťovny jiný, ale lze očekávat určité společné znaky. Prostřednictvím rozhovoru s Ing. Renatou Pastuszkovou, jsem získala základní informace o postupu u ČSOB Pojišťovny, který přiblížím v této kapitole.

²³ Např. nemovitost nebo trvalé bydliště u osob.

V ČSOB Pojišťovně jsou pojišťovací zprostředkovatelé rozdělení na exkluzivní a neexkluzivní. Exkluzivní pojišťovací zprostředkovatelé vykonávají svou činnost pouze pro ČSOB Pojišťovnu a neexkluzivní pojišťovací zprostředkovatelé vykonávají tuto činnost jako vedlejší, příjem z pojištění tedy netvoří jejich hlavní část příjmů a zprostředkování pojištění vykonávají ve svém volném čase.

ČSOB Pojišťovna má zájem mít síť exkluzivních pojišťovacích zprostředkovatelů, proto požaduje, aby každý zprostředkovatel spadl pod kategorii výhradního pojišťovacího agenta. Výhradní pojišťovací agent může spolupracovat pouze s jednou pojišťovnou, dohodne-li se s pojišťovnou může inkasovat pojistné, zprostředkovávat výplatu pojistného plnění, je mu umožněna spolupráce s podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem a odpovědnost za něj přebírá pojišťovna. Aby zprostředkovatel mohl vykonávat svou činnost a zastupovat pojišťovnu již od prvního dne nástupu, je s pojišťovacím zprostředkovatelem nejdříve uzavřena Dohoda o provedení práce s platností na dva měsíce. Tato smlouva je sjednaná, protože zaměstnanci pojišťoven nepodléhají registraci a nový zprostředkovatel může vykonávat zprostředkovatelskou činnost i když ještě není registrován. Během dvou měsíců, kdy zprostředkovatel vykonává svou činnost na základě Smlouvy o provedení práce, je realizována registrace formou hromadné žádosti. Pojišťovna zasílá hromadnou žádost za všechny nově nastupující pojišťovací zprostředkovatelé, jestliže vykonali zkoušky odborné způsobilosti, splňují všechny zákonem stanovené povinnosti a pojišťovně dodali všechny potřebné podklady. Nově nastupujícím zprostředkovatelům je u ČSOB Pojišťovny poskytován benefit, ve formě příspěvku na zaplacení registračního poplatku. Registrační poplatek v současné době činí 10 000 Kč a ČSOB Pojišťovna poskytuje příspěvek ve výši 8 000 Kč. Pojišťovací zprostředkovatel tedy hradí pouze 2 000 Kč na účet pojišťovny, která následně uhradí registrační poplatek v plné výši na účet České národní banky. V případě, kdy pojišťovací zprostředkovatel vykonává svou činnost pro ČSOB Pojišťovnu déle než jeden rok, je příspěvek nevratný. Po zaregistrování pojišťovacího zprostředkovatele u České národní banky, dochází k ukončení dohody o provedení práce mezi pojišťovacím zprostředkovatelem a pojišťovnou. Od třetího měsíce je mezi ČSOB Pojišťovnou a pojišťovacím zprostředkovatelem uzavřena Smlouva o obchodním zastoupení. Jestliže je zprostředkovatel při nástupu do ČSOB Pojišťovny již registrován u České národní banky je nutné před jeho nástupem zaslat České

národní bance žádost o přeregistraci, aby mohl pojišťovací zprostředkovatel vykonávat výhradní zprostředkovatelskou činnost pro ČSOB Pojišťovnu. Jakmile je změna provedena dochází k uzavření Smlouvy o obchodním zastoupení a nedochází tedy vůbec k uzavření Dohody o provedení práce. Tento postup se týká exkluzivních pojišťovacích zprostředkovatelů. ČSOB Pojišťovna vyžaduje po všech pojišťovacích zprostředkovatelích, kteří pro ni vykonávají zprostředkovatelskou činnost, aby měli uzavřené pojištění odpovědnosti za újmu a nezohledňuje, ve které kategorii je pojišťovací zprostředkovatel registrován. I když dle zákona pojišťovna přebírá odpovědnost za vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta, ČSOB Pojišťovna vyžaduje, aby měli uzavřené pojištění odpovědnosti za újmu. Pojišťovací zprostředkovatelé jsou v ČSOB Pojišťovně odměňováni prostřednictvím ziskatelské a následné provize²⁴. Spolupracuje-li výhradní pojišťovací agent s podřízenými pojišťovacími zprostředkovateli a vykonává činnost vedoucího obchodní skupiny, náleží mu za tuto činnost superprovize.

ČSOB Pojišťovna spolupracuje i s neexkluzivními pojišťovacími zprostředkovateli. Exkluzivní pojišťovací zprostředkovatel vykonává zprostředkovatelskou činnost jako svou hlavní činnost, na plný úvazek a neexkluzivní pojišťovací zprostředkovatel jako svou vedlejší činnost. ČSOB Pojišťovna má stanovenou rozdílnou výši provizí pro exkluzivní a neexkluzivní pojišťovací zprostředkovatelé. V případě, že je zprostředkovatel registrován u České národní banky pouze pro ČSOB Pojišťovnu, může sjednávat životní i neživotní pojištění a je-li registrován pro více pojišťoven, může pro každou z nich sjednávat pouze životní či neživotní pojištění. Pro ČSOB Pojišťovnu pracuje v postavení neexkluzivních pojišťovacích zprostředkovatelů pouze malé množství zprostředkovatelů. Odhadem tvoří 10 % z celkového počtu pojišťovacích zprostředkovatelů. ČSOB Pojišťovna dále také spolupracuje s pojišťovacími makléři, kteří patří do kategorie neexkluzivních pojišťovacích zprostředkovatelů, jelikož vykonávají zprostředkovatelskou činnost pro více pojišťoven.

Po všech nově registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelích vyžaduje ČSOB Pojišťovna úplné středoškolské vzdělání s maturitou. Stávající pojišťovací zprostředkovatelé, kteří již vykonávají zprostředkovatelskou činnost pro ČSOB

²⁴ viz kapitola 3.4

Pojišťovnu a nemají úplné středoškolské vzdělání s maturitou mají povinnost si toto vzdělání doplnit. Jelikož si tito pojišťovací zprostředkovatelé naplno uvědomují ohrožení své práce, která pro ně představuje zdroj svých příjmů, ve většině případů již zahájili studium k absolvování maturitní zkoušky. Ve většině případů se jedná o zprostředkovatelé, kteří zprostředkovatelskou činnost vykonávají již řadu let, dosáhli velkého počtu stálých klientů a v případě, že by museli ukončit zprostředkovatelskou činnost z důvodu nesplnění podmínky potřebného vzdělání, vznikla by jim velká finanční ztráta a přišli by o svou práci.

4 Legislativní změny týkající se pojišťovacích zprostředkovatelů

Pojišťovací zprostředkovatelé mohli realizovat svou činnost až po roce 1989, protože do té doby na trhu působila pouze monopolní Česká státní pojišťovna, neexistovalo zde konkurenční prostředí a lidé poskytující pojištění byli zaměstnanci pojišťoven. Proto se ani legislativní úprava, před rokem 1990, nezabývala pojišťovacími zprostředkovateli.

Mezi první a nejdůležitější změnu v oblasti pojišťovnictví řadíme přechod od centrálně plánové ekonomiky k hospodářství tržnímu. Došlo ke vzniku prvních komerčních pojišťoven a zániku monopolní pojišťovny. Prostřednictvím přijatého zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví došlo ke vzniku nových pojišťoven, pojistný trh byl uvolněn a byla navýšena konkurence.

Jakmile zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví nabyl platnosti, došlo k transformaci České státní pojišťovny v Českou pojišťovnu, a. s., která začala s přeměnou a přípravou nových produktů a transformaci prodejních sítí. V roce 1991 byl zaveden samostatný zprostředkovatel pojištění a obnoven výhradní zástupce pojišťovny (závislý zprostředkovatel pojištění). V roce 1993 byl tento zákon novelizován zákonem č. 320/1993 Sb., na nějž navazovala vyhláška Ministerstva financí ČR, týkající se technických rezerv pojišťoven (Čejková, 2002).

Zákon o pojišťovnictví z roku 1993 poprvé definoval pojem zprostředkovatelská činnost a stanovil podmínky výkonu zprostředkovatelské činnosti. Zprostředkovatelská činnost byla definována jako činnost, která směřuje k uzavření pojistné smlouvy mezi pojišťovnou a třetí osobou. Zprostředkovatelskou činností měla oprávnění vykonávat fyzická či právnická osoba, mající bydliště nebo sídlo na území České a Slovenské Federativní Republiky. Dozor nad pojišťovnictvím na území České republiky vykonávalo Ministerstvo financí České republiky. Ministerstvo financí udělovalo povolení k provozování zprostředkovatelské činnosti, avšak toto povolení bylo nutné pouze v případě, kdy zprostředkovatel vykonával činnost pro zahraniční pojišťovnu.

Od 1. dubna 2000 vstoupil v platnost zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, který upravoval podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti v souladu

s právem Evropského společenství. Tento zákon definoval zprostředkovatelskou činnost jako činnost související s pojišťovací činností. Pojišťovací činnost zahrnovala uzavírání pojistných smluv, správu pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv, poskytování asistenčních služeb a zpracování osobních údajů, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny a zábrannou činnost²⁵. Dle tohoto zákona mohl zprostředkovatelskou činnost vykonávat pojišťovací agent a pojišťovací či zajišťovací makléř. Pojišťovací agent vykonával svou činnost na základě smluvního vztahu s pojišťovnou a pojišťovací makléř na základě smlouvy sjednané se zájemcem o pojištění (Spirit, 2000). Pojišťovací zprostředkovatelé měli povinnost uzavření pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu činnosti, minimální pojistná částka činila 5 000 000 Kč. Registrační povinnosti u Ministerstva financí podléhal pouze pojišťovací makléř a poplatek za registraci činil 20 000 Kč.

V následující tabulce (Tabulka 3.1) je uvedeno základní srovnání pojišťovacích zprostředkovatelů, působících dle zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.

Tabulka 3.1: Základní srovnání pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře

	Pojišťovací agent	Pojišťovací makléř
Činnost vykonává na základě sjednané smlouvy	pojišťovnou	klientem
Registrace u Ministerstva financí	ne	ano
Pojištění odpovědnosti za škodu	ano	ano

Zdroj: zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, vlastní zpracování

4.1 Změny po vstupu do Evropské unie

1. 1. 2005 začal na území České republiky platit zákon o PZ, pomoci něj byla implementována Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění. Činnost zprostředkovatelů byla do roku

²⁵ Zábranná činnost je činnost, která směřuje k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků.

2005 upravena v zákoně o pojišťovnictví a od roku 2005 je jejich činnost upravena v samostatném zákoně. Zákon o PZ definoval nové povinnosti pro pojišťovací zprostředkovatele a byly stanoveny nové podmínky pro výkon činnosti. Po vstupu České republiky do EU mohou pojišťovací zprostředkovatelé vykonávat svou činnost v jakémkoliv členském státě EU a Evropského hospodářského prostoru a to díky jednotného pojistného trhu.

Další novinku představovala povinnost registrace, každého pojišťovacího zprostředkovatele, do registru, který je od 1. 1. 2005 veden Českou národní bankou. Zákon o PZ zavedl 6 typů pojišťovacích zprostředkovatelů²⁶, definoval jejich povinnosti a navýšil limit pro pojištění odpovědnosti na 1 000 000 eur.

4.2 Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích

Dne 21. 11. 2012 předložila vláda sněmovně Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „návrh zákona“). Dne 6. 2. 2013 proběhlo první čtení a návrh zákona byl přikázán k projednání výborům. Následně návrh projednal rozpočtový výbor a 14. 5. 2013 vydal usnesení, kterým bylo projednávání návrhu přerušeno do 31. května 2013. Dne 9. 7. 2013 poslanec Pavel Suchánek předložil pozměňovací návrh týkající se odstavce 7 návrhu zákona, které označuje za nekoncepční a věcně chybné a mělo by za důsledek to, že by cestovní kanceláře musely mít registraci pojišťovacího zprostředkovatele, aby mohly nabízet cestovní pojištění (Poslanecká sněmovna parlamentu ČR, 2012). Projednávání návrhu bylo ukončeno s koncem volebního období a k 4. 3. 2014 nebylo zahájeno.

„Důvody pro předložení návrhu jsou zejména vývoj na trhu životního pojištění, zkušenosti s výkonem dohledu v sektoru zprostředkování pojištění a záměr sjednotit principy právní úpravy distribuce finančních produktů a služeb na celém finančním

²⁶ Vázaný pojišťovací zprostředkovatel, podřízený pojišťovací zprostředkovatel, výhradní pojišťovací agent, pojišťovací agent, pojišťovací makléř a pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika.

trhu. Zároveň se tímto návrhem zákona do českého právního řádu částečně zapracovává směrnice Evropského parlamentu a Rady o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II)“ (Jakob, 2012).

Návrh připravilo Ministerstvo financí ve spolupráci s pracovní skupinou, která byla vytvořena k regulaci distribuce finančních služeb. Skupina byla složena z expertů Ministerstva financí, České národní banky, profesních asociací a spotřebitelských sdružení (Ministerstvo financí ČR, 2012).

Novela zákona by měla zjednodušit dělení pojišťovacích zprostředkovatelů, zvýšit požadavky na jejich odbornost a upravit pravidla jednání s klientem. Mezi jednu z novinek patří také to, že se již nadále nebude užívat ve svém názvu pojišťovací zprostředkovatelé, ale nabízení a zprostředkování pojištění a zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví je nahrazená činností zprostředkování pojištění.

Nové kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů

Novela navrhuje pouze tři kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, a to vázaný zástupce a samostatný zprostředkovatel. Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika zůstává nezměněn. I nadále budou pojišťovací zprostředkovatelé mít povinnost zápisu do registru, ale mohou být zapsáni pouze v jedné kategorii pojišťovacích zprostředkovatelů. Označení makléř může nadále využívat pouze samostatný zprostředkovatel, jestliže jedná jménem zákazníka.

Vázaný zástupce vykonává svou činnost pouze pro jednoho zastoupeného (pojišťovnu), se kterým má uzavřenou písemnou smlouvu a jedná jménem a na účet zastoupeného. Je-li vázaný zástupce fyzická osoba, svou činnost vykonává osobně, prostřednictvím prokuristy nebo zaměstnanců. V případě právnické osoby může činnost vykonávat statutárním orgánem, prokuristou nebo prostřednictvím svých zaměstnanců. Za činnost zástupce je odpovědný ten, na jehož jméno a účet jedná a za způsobenou škodu odpovídá vázaný zástupce společně a nerozdílně s tím, koho zastupuje. Vázaný zástupce má oprávnění k výběru pojistného, avšak v tomto případě musí mít k tomu zřízené účty u banky, spořitelního a úvěrního družstva nebo

zahraniční banky se sídlem v členském státě, které jsou oddělené od vlastního hospodaření.

Samostatný zprostředkovatel provozuje zprostředkovatelskou činnost na základě sjednané písemné smlouvy s jednou či více pojišťovnami anebo zákazníkem. Fyzická osoba samostatného zprostředkovatele může svou činnost vykonávat osobně nebo prostřednictvím prokuristy, zaměstnanců či vázaného zástupce. Jedná-li se o právnickou osobu, má právo vykonávat činnost pomocí statutárního orgánu, prokuristy, zaměstnanců nebo vázaného zástupce. Samostatný zprostředkovatel jednající na základě smlouvy se zákazníkem, nesmí ve stejné věci jednat jménem a na účet pojišťovny. Odpovědnost za škodu způsobenou při provozování činnosti nese samostatný zprostředkovatel a musí mít uzavřené pojištění pro případ odpovědnosti za újmu způsobenou provozováním činnosti. Pojištění se musí vztahovat na celé území Evropského hospodářského prostoru, limit pojistného plnění je stanoven na 1 200 000 eur na každou pojistnou událost a v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce, je částka stanovena na 1 700 000 eur. Zaváže-li se každá z pojišťoven, jejichž jménem a na jejichž účet jedná, že převezme odpovědnost za škodu, nemusí mít pojišťovací zprostředkovatel pojištění odpovědnosti za újmu sjednáno. Pojišťovna se může s pojišťovacím zprostředkovatelem dohodnout na přijímání pojistného a zprostředkování výplaty pojistného plnění. V tomto případě musí pojišťovací zprostředkovatel udržovat trvale likvidní jistinu, odpovídající 4 % z ročního objemu inkasovaného pojistného²⁷, nebo k těmto účelům používat bankovní účty, které jsou k tomuto účelu zvlášť zřízeny a odděleny od vlastního hospodaření.

Úprava pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika zůstala nadále nezměněna.

Registr pojišťovacích zprostředkovatelů

I nadále bude registr spravován a provozován Českou národní bankou a bude veden v elektronické podobě. Ve stávající úpravě zákona o PZ se do registru, mimo jiné, zapisovalo datum zápisu do registru a datum zahájení činnosti, dle novely se bude zapisovat datum vzniku oprávnění k provozování zprostředkovatelské činnosti a

²⁷ minimální výše činí 17 000 eur.

doba platnosti tohoto oprávnění. Dále se do registru nebude zapisovat datum prohlášení a zrušení konkursu. Česká národní banka má povinnost uveřejňovat údaje způsobem umožňující dálkový přístup a výpis z registru bude vydán na žádost. Výpis musí obsahovat označení registru, identifikační údaje a předmět činnosti registrované osoby. Žádost o zápis do registru bude možné podat pouze elektronicky a Česká národní banka o zapsání či nezapsání do registru informuje žadatele také elektronicky.

Nově bude oprávnění k provozování zprostředkovatelské činnosti platné pouze do konce následujícího kalendářního roku a platnost bude nutné každý rok prodloužit zaplacením správního poplatku. Zaplacením poplatku se platnost prodlouží o dalších 12 měsíců.

Zánik a odnětí oprávnění k provozování činnosti

K zániku oprávnění k provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele dochází smrtí fyzické osoby, zánikem právnické osoby, oznámením pojišťovacího zprostředkovatele o ukončení činnosti a nově uplynutím doby platnosti oprávnění, jestliže ji pojišťovací zprostředkovatel neprodloužil.

I nadále může oprávnění k provozování činností Česká národní banka odejmout v případech, kdy pojišťovací zprostředkovatel přestane splňovat zákonem stanovené podmínky anebo ve stanovené lhůtě neuvede vykonávanou činnost do souladu se zákonem. Dále může Česká národní banka, dle § 17 novely zákona, odejmout oprávnění, jestliže pojišťovací zprostředkovatel porušil opakovaně či závažně povinnosti stanovené zákonem, bylo-li oprávnění uděleno na základě nepravdivých nebo zavádějících údajů a jestliže došlo k zániku závazkového vztahu mezi vázaným zástupcem a pojišťovnou.

Odborná způsobilost a důvěryhodnost

V novele zákona dochází ke zpřísnění požadavků na odbornou způsobilost pojišťovacích zprostředkovatelů. Všeobecnou znalost bude nutno prokázat vysvědčením o maturitní zkoušce, případně dokladem o dosažení vyššího vzdělávání

a odborné znalosti budou prokazovány osvědčením o absolvování odborné zkoušky, která bude nutná i pro zaměstnance pojišťoven pracujících na přepážkách.

Odborné zkoušky budou nově realizovány prostřednictvím akreditovaných osob, kterým bylo Českou národní bankou uděleno povolení k pořádání těchto zkoušek. Akreditovaná osoba může být fyzickou i právnickou osobou a při realizaci zkoušky postupuje dle zkouškového řádu České národní banky. Důvodem, proč zkoušky nebudou nadále realizovány Českou národní bankou je ten, že pro orgán dozoru tyto zkoušky představovaly velkou administrativní zátěž. V letech 2006 – 2010 byla úspěšnost složených zkoušek téměř 98% (Vláda ČR, 2012).

Odborná zkouška bude veřejná a účastní se jí minimálně tříčlenná zkušební komise. Po úspěšném absolvování odborné zkoušky bude žadateli vydáno osvědčení s pětiletou platností.

Po pojišťovacích zprostředkovatelích již nebude požadována odborná praxe, jak tomu bylo u pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře. Přesnější požadavky, týkající se dovedností, znalostí a formy odborné zkoušky, budou stanoveny v prováděcím předpise a budou stanoveny dle oblastí, kterým se uchazeč bude věnovat (Vláda ČR, 2012).

Podmínka důvěryhodnosti je stanovena pro všechny osoby, které budou jednat s klientem a je nutné ji splňovat po celou dobu zprostředkovatelské činnosti.

Povinnosti pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů

Novela zákona zavádí vedle povinností pojišťovacích zprostředkovatelů i povinnost pojišťoven, tedy jejich zaměstnanců. Doposud byly v zákoně o PZ stanoveny jen povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a zaměstnanci nemuseli splňovat žádné, zákonem stanovené povinnosti. Pojišťovnám byla ponechána volnost ve stanovení požadavků na své zaměstnance i když například přepážkoví pracovníci vykonávali obdobnou činnost jako pojišťovací zprostředkovatelé. Nově se na zaměstnance budou vztahovat požadavky vyplývající ze zákona o PZ. Zaměstnanci pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé mají povinnost vykonávat svou činnost s odbornou péčí²⁸. Dle novely nesmí pojišťovna ani pojišťovací

²⁸ Musí jednat kvalifikovaně, spravedlivě, čestně, v nejlepším zájmu a nesmí používat nejasné, klamavé, zavádějící či nepravdivé informace.

zprostředkovatel nabídnout nebo poskytnout odměnu, poplatek ani jinou peněžitou či nepeněžitou výhodu. Nesmí se jednat ani o neobvyklou úplatu, neopodstatněnou výhodu ať už finanční, materiální či nemateriální povahy. I nadále je zachována povinnost mlčenlivosti.

V novele jsou rozděleny povinně poskytované informace dle toho, kdy jsou poskytovány. § 21a se zabývá informacemi před uzavřením smlouvy a § 21b během trvání pojištění. Před uzavřením smlouvy musí pojišťovací zprostředkovatel sdělit klientovi informace o pojistiteli, způsobu výpočtu výše pojistného plnění, informace týkající se výluk a jakýchkoliv poplatků souvisejících s pojistnou smlouvou, dobu trvání pojištění, způsoby zániku pojištění, informace o tom, jakým způsobem si zákazník může stěžovat na pojišťovacího zprostředkovatele, jedná-li se o samostatného zprostředkovatele či vázaného zástupce atd. Na žádost klienta musí pojišťovací zprostředkovatel poskytnout informace o pojišťovnách, pro které sjednává pojištění, způsob jakým je odměňován a zásady stanovení výše pojistného.

Během trvání pojištění musí poskytnout informace o jakékoliv změně u pojistitele²⁹, změně pojistných podmínek a dále má povinnost sdělit stav bonusů, hodnoty podílů u rezervotvorného pojištění a rozdíl mezi počátečním údaji a skutečným vývojem u pojištění s podílem na zisku. Tyto informace musí být poskytnuty na papíře, srozumitelně, přesně, jasně a v jazyce, v němž je pojištění sjednáno.

Individualizované rady udělené pojišťovacím zprostředkovatelem klientům, musí být poskytnuty na základě analýzy potřeb zákazníka, cíle a finanční situace zákazníka. Při jednání se zákazníkem má pojišťovací zprostředkovatel povinnost sepsat písemný záznam z jednání, který bude obsahovat požadavky a potřeby klienta a důvody, proč pojišťovací zprostředkovatel doporučil daný výběr pojistného produktu. Všechny výše uvedené povinnosti se vztahují i na pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika.

Do 31. března musí samostatný zprostředkovatel předložit České národní bance roční výkaz činnosti, který bude obsahovat seznam pojišťoven, pro které vykonával svou činnost a objem pojistného a pojistného plnění, byl-li zmocněn k jeho přenosu.

²⁹ Např. změna názvu, právní formy nebo adresy sídla.

Přestupky a správní delikty

Dle novely zákona se pojišťovací zprostředkovatel dopustí přestupku³⁰ a správního deliktu³¹ v případě, kdy v žádosti o oprávnění uvede nesprávné nebo zavádějící údaje. Doposud se přestupku dopustil, jestliže uvedl nesprávné údaje. Správní delikt je spáchán také v případě, kdy samostatný zprostředkovatel používá označení makléř a jedná na základě smlouvy se zákazníkem, provozuje-li zprostředkovatelskou činnost bez oprávnění k provozování, neinformuje-li Českou národní banku o změně údajů zapisovaných do registru.

4.3 Směrnice IMD2

Od roku 2002 je činnost pojišťovacích zprostředkovatelů v rámci Evropské unie upravena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (*Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation*, dále jen „směrnice IMD1“). Tato směrnice byla implementována do zákona o PZ s účinností od 1. 1. 2005. Směrnice IMD1 zavedla jednotný režim pro pojišťovací zprostředkovatele provozující svou činnost na území EU. Stanovuje vnitrostátním orgánům povinnost realizace a vedení registru pojišťovacích zprostředkovatelů. Dále směrnice definuje informace, které má pojišťovací zprostředkovatel povinně předávat svým klientům a uděluje právo každému pojišťovacímu zprostředkovateli působit v členském státě EU, příp. Evropském hospodářském prostoru, na základě jednotného evropského pasu. Ustanovení této směrnice byla napsána obecně, což nechávalo členským státům volnost při její interpretaci (Eur-lex, 2012). Evropská komise provedla kontrolu implementace směrnice IMD1, ve které odhalila právní odlišnosti členských států a slíbila provedení komplexní revize směrnice IMD (Čížek, 2012).

Směrnice IMD1 byla revidována a v červenci 2012 zveřejnila Evropská komise návrh revize směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (dále jen „IMD2“). Směrnice IMD2 si klade za cíl zajištění rovných podmínek všem zúčastněným při prodeji pojistných produktů a posílení ochrany pojistníků. Prostřednictvím směrnice IMD2 by mělo dojít k rozšíření působnosti IMD1 na

³⁰ Přestupek může být spáchán pouze fyzickou osobou.

³¹ Správní delikt je spáchán právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou.

všechny distribuční kanály, odborná kvalifikace pojišťovacích zprostředkovatelů a zaměstnanců pojišťoven by měla odpovídat komplexnosti prodávaných produktů a mělo by dojít ke zjednodušení postupů pro přeshraniční vstupy na pojistné trhy EU. Dále by směrnice IMD2 měla zvýšit harmonizaci správních sankcí a opatření, dojde-li k porušení ustanovení směrnice (Domaradzka, 2012).

Směrnice IMD2 představuje novou směrnici o zprostředkování pojištění, která by měla zrušit směrnici IMD1. Původní záměr byl pouze předložit návrh novely IMD1 (Mesršmíd, 2012).

Oblast působnosti

Směrnice stanovuje pravidla činnosti v oblasti zprostředkování pojištění a zajištění a nově i pro profesionální správu pojistných událostí a likvidaci škod. IMD2 se nevztahuje na pojišťovací zprostředkovatele, je-li pro danou pojistnou smlouvu nutná znalost pouze pojistného krytí, které je poskytováno. Nejedná se o životní pojištění, hlavní profesní činností dané osoby není zprostředkovatelská činnost, pojištění je sjednáno pouze jako doplněk k dodanému zboží a roční pojistné za pojistnou smlouvu nepřekračuje 600 eur. Pojišťovací zprostředkovatel musí splňovat všechny výše uvedené podmínky, aby se na něj směrnice nevztahovala. Změna oproti IMD1 je ve výši roční pojistné částky, z 500 eur je navýšena na 600 eur.

V článku 2 odst. 3 je definován pojem zprostředkování pojištění. Jedná se o poradenství, navrhování či provádění přípravných prací směřujících k uzavření pojistné smlouvy, uzavírání pojistných smluv nebo pomoc při správě a plnění pojistných smluv a činnost profesionální správy pojistných událostí a likvidace škod. Za zprostředkování pojištění se tyto činnosti považují i když jsou vykonávány pojišťovnou, bez pojišťovacího zprostředkovatele. Poradenství v IMD2 nahrazuje předkládání, které bylo uvedeno v definici zprostředkování pojištění v IMD1. Ve směrnici je nově použit výraz činnost profesionální správy pojistných událostí a likvidace škod, avšak nikde ve směrnici tyto výrazy nejsou definovány. O poradenství se dle článku 2 odst. 9 jedná v případě, kdy je zákazníkům poskytováno doporučení na jejich žádost nebo z podnětu pojišťovny či pojišťovacího zprostředkovatele. Odměna je definována jako jakákoliv provize, poplatek, jiná platba i hospodářská výhoda jakéhokoli druhu, která je nabídnuta, předána v souvislosti se

zprostředkovatelskou činností. Poradenství ani odměna ve směrnici IMD1 nebyly definovány.

Za zprostředkování pojištění se nepovažuje:

- a) příležitostné poskytování informací zákazníkovi, je-li poskytováno v rámci jiné profesní činnosti, jestliže poskytovatel neučiní další kroky, aby pomohl klientovi s uzavřením nebo plněním pojistné smlouvy,
- b) pouze poskytnutí údajů a informací o pojistníkovi pojišťovacím zprostředkovatelům nebo pojišťovnám,
- c) pouhé poskytnutí informací pojistníkovi o pojistných produktech, pojišťovnách nebo pojišťovacích zprostředkovatelích.

Za pojišťovací zprostředkovatele považuje IMD2 jakoukoli fyzickou i právnickou osobu, která není pojišťovnou a za odměnu vykonává nebo přistupuje ke zprostředkování pojištění. Směrnice se vztahuje i na prodejce doplňkového pojištění, například cestovní kanceláře a autopůjčovny (Domaradzka, 2012).

Smluvně vázaný zprostředkovatel pojištění je kterákoli osoba vykonávající činnost ve zprostředkování pojištění pro jednu či více pojišťoven nebo pojišťovacího zprostředkovatele. Jedná jejich jménem, na jejich účet za neomezené odpovědnosti pojišťoven nebo pojišťovacích zprostředkovatelů, jestliže pojišťovací zprostředkovatel, na jejichž odpovědnost jedná, nejedná sám na odpovědnost pojišťovny nebo pojišťovacího zprostředkovatele. Smluvně vázaný zprostředkovatel může vykonávat činnost i pro pojišťovacího zprostředkovatele.

Nově definovaným pojmem v IMD2 je podmíněná provize. Jedná se o odměnu ve formě provize a splatná částka je podmíněna splněním stanovených cílů³².

Registrace

Článek 3 odst. 1 dává pojišťovacím zprostředkovatelům povinnost registrace pouze v případě, nejsou-li registrováni dle První Směrnice Rady 73/293/EHS ze dne 24. července 1973 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním

³² Stanovené cíle se týkají obchodní činnosti, realizované zprostředkovatelem pro pojistitele.

pojištění a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/68/ES ze dne 16. listopadu 2005 o zajištění a o změně směrnic Rady 73/239/EHS, 92/49/EHS, jakož i směrnic 98/78/ES a 2002/83/ES.

Členské státy mají možnost stanovit, že osoba nesoucí odpovědnost za pojišťovacího zprostředkovatele zodpovídá za to, že pojišťovací zprostředkovatel splňuje podmínky pro registraci a má povinnost registrovat tohoto pojišťovacího zprostředkovatele.

Novou úlohu bude mít dle IMD2 EIOPA³³. Ta má povinnost zavést jednotný elektronický rejstřík, který bude obsahovat záznamy o pojišťovacích zprostředkovatelích, kteří vykonávají přeshraniční prodej. Tento rejstřík bude zpřístupněn na internetových stránkách orgánu EIOPA, bude průběžně aktualizován a bude zde uveden odkaz na internetové stránky příslušného orgánu v každém členském státě. Členské státy mají povinnost orgánu EIOPA poskytnout potřebné informace. Tento jednotný elektronický rejstřík pro přeshraniční obchod je novinkou, v IMD1 nebyl vůbec řešen, jedná se tedy o nově vzniklý rejstřík.

Nově IMD2 zavádí on-line registrační systém, pomocí kterého bude probíhat registrace. Tento systém bude obsahovat registrační formulář, který bude umístěn na internetové stránce a umožní vyplnění formuláře on-line.

Žádost pojišťovacího zprostředkovatele o zapsání do rejstříku musí být, dle článku 3 odst. 6, vyřízená do šesti měsíců od podání žádosti a žadatel musí být informován o rozhodnutí. Toto časové omezení nebylo v IMD1 zahrnuto, avšak doba šest měsíců je v praxi příliš dlouhá. V národních právních předpisech bude pravděpodobně stanovena lhůta kratší, než je šest měsíců (Mesršmíd, 2013). Mezi další nový úkol členských států patří to, že budou mít povinnost sledovat, zda pojišťovací zprostředkovatelé splňují registrační požadavky. Při registraci má pojišťovací zprostředkovatel povinnost uvést příslušným orgánům informace o totožnosti akcionářů, podílníků nebo členů, kteří mají větší než 10 % podíl na pojišťovacím zprostředkovateli, poskytnout informace o osobách mající úzké propojení s pojišťovacím zprostředkovatelem a prokázat příslušným orgánům, že podíly či úzké propojení nebrání ve vykonávání funkce dohledu.

³³ Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění. Mezi hlavní povinnosti EIOPA patří podpora stability finančního systému, prosazování transparentnosti trhů a finančních produktů, ochrana pojištěnců a členů penzijního připojištění.

Požadavek registrace se, dle článku 4, nevztahuje na pojišťovací zprostředkovatele, kteří provádějí zprostředkovatelskou činnost jako doplňkovou, jestliže pojistné produkty nepokrývají životní pojištění či občanskoprávní odpovědnost a je-li pojistný produkt doplňkem k jinému produktu nebo službě. Dále se také požadavek registrace nevztahuje na pojišťovací zprostředkovatele, jehož jedinou činností jsou služby profesionální správy pojistných událostí a likvidace škod. I když tito pojišťovací zprostředkovatelé nemají povinnost registrace, musí předložit příslušnému domovskému orgánu prohlášení, ve kterém podá informace o své totožnosti, adrese a profesní činnosti (Mesršmíd, 2012).

Volný pohyb služeb a svoboda usazování

Chce-li pojišťovací zprostředkovatel vykonávat svou činnost, v rámci volného pohybu služeb, v jiném členském státě, musí domovskému příslušnému orgánu, dle článku 5 odst. 1, sdělit:

- a) jméno, adresu a registrační číslo pojišťovacího zprostředkovatele,
- b) členský stát v němž pojišťovací zprostředkovatel chce vykonávat svou činnost,
- c) kategorii pojišťovacího zprostředkovatele a název pojišťovny, kterou zastupuje,
- d) odpovídající třídy pojištění,
- e) prokázání odborných znalostí a schopností.

Příslušný domovský orgán výše uvedené informace předá příslušnému orgánu hostitelské země do jednoho měsíce a ten musí jejich přijetí potvrdit. Domovský orgán sdělí pojišťovacímu zprostředkovateli, že hostitelský stát obdržel informace a může zahájit podnikání v daném státě. Jako důkaz předchozí registrace slouží doklad o registraci u domovského dozorčího orgánu.

V případě, kdy má zprostředkovatel zájem poskytovat svou činnost na základě svody usazování a chce si v členském státě založit pobočku, musí domovskému orgánu dohledu sdělit tyto informace:

- a) jméno, adresu a registrační číslo zprostředkovatele,
- b) členský stát, na jehož území hodlá zřídit pobočku nebo trvalou přítomnost,

- c) kategorii zprostředkovatele a případně název pojišťovny nebo zajišťovny, kterou zastupuje,
- d) odpovídající třídy pojištění,
- e) plán činnosti, v němž jsou uvedeny činnosti pojištění či zajištění, které bude provádět, organizační struktura provozovny a totožnost zástupců, pokud je zprostředkovatel hodlá využívat,
- f) adresu v hostitelském členském státě, na které může obdržet dokumenty,
- g) jméno odpovědné osoby za řízení provozovny nebo trvalé přítomnosti.

Pojišťovací zprostředkovatel vykonávající svou činnost v rámci volného pohybu služeb i svobody usazování, má při změně sdělovaných informací povinnost písemně informovat domovský orgán dohledu, minimálně jeden měsíc před provedením změny. Domovský dozorčí orgán o této změně informuje hostitelský dozorčí orgán, maximálně do jednoho měsíce od obdržení nahlášených změn.

Rozdělení pravomocí mezi domovským a hostitelským státem

V návrhu IMD2 je rozšířena spolupráce dohledových orgánů. Dle článku 7 odst. 1 se můžou dohodnout, že orgán dohledu hostitelského státu převezme povinnosti domovského dohledového orgánu, ale pouze v případě, má-li pojišťovací zprostředkovatel hlavní místo podnikání³⁴ v hostitelském státě. Dohodnou-li se orgány, mají povinnost neprodleně o této skutečnosti informovat pojišťovacího zprostředkovatele a orgán EIOPA.

Domnívá-li se hostitelský stát, že zprostředkovatel porušuje jakoukoli povinnost z IMD2, nahlásí tuto skutečnost dohledovému orgánu státu původu a ten má povinnost přijmout odpovídající opatření. Bude-li pojišťovací zprostředkovatel pokračovat v jednání navzdory opatření, hostitelský orgán dohledu má právo zakázat další uzavírání obchodu a o tomto zákazu musí bez zbytečného odkladu informovat Komisi. Dále se může hostitelský orgán dozoru obrátit na orgán EIOPA a požádat o pomoc.

³⁴ Hlavní místo podnikání je v článku 2 odst.17 definováno, jako místo odkud je řízeno hlavní podnikání.

Organizační požadavky

V článku 8 odst. 1 jsou definovány osoby, které musí splňovat požadavky odborné způsobilosti. Jedná se o pojišťovací a zajišťovací zprostředkovatele, osoby vykonávající zprostředkovatelskou činnost jako doplňkovou, zaměstnance pojišťoven vykonávající zprostředkovatelskou činnost, osoby vykonávající profesionální správu pojistných událostí, likvidací škod nebo odborné posuzování nároků. Výše uvedené osoby musí mít přiměřené znalosti a schopnosti, aby plnili řádně své povinnosti a úkoly. Ve směrnici není přesně definovaná úroveň znalostí a schopností, je ponechána volnost členským státům, jakou úroveň budou požadovat. Požadovaná odborná způsobilost by měla odpovídat složitosti nabízených pojistných produktů zprostředkovatelem (Mesršmíd, 2012). Směrnice IMD1 měla stanovené požadavky pouze pro pojišťovací zprostředkovatele, v IMD2 je tedy značně rozšířen okruh osob, které musí splňovat požadavky odborné způsobilosti.

Nově je v IMD2 stanovena povinnost členských států zajistit, aby pojišťovací zprostředkovatelé a zaměstnanci pojišťoven obnovovaly své znalosti a schopnosti neustálým profesním rozvojem, aby si udrželi odpovídající výkonnostní úroveň.

V IMD2 došlo k navýšení pojistného plnění v pojištění odpovědnosti za újmu při výkonu zprostředkovatelské činnosti. Z 1 000 000 eur na 1 120 000 eur bylo navýšeno pojistné plnění na jednu pojistnou událost a z 1 500 000 eur na 1 680 000 eur v případě souběhu více pojistných událostí za jeden rok.

V případě, kdy má pojišťovací zprostředkovatel oprávnění přijímat pojistné nebo zprostředkovávat pojistné plnění byla v IMD1 stanovena podmínka udržování trvale likvidní finanční jistiny ve výši 4 % z ročního objemu inkasovaného pojistného, minimální výše byla stanovena na 15 000 eur. V IMD2 je minimální výše zvýšena na 16 800 eur.

V článku 8 odst. 8 je Evropské komisi nově udělena pravomoc k přijímání aktů v přenesené pravomoci, které upřesní pojem odpovídajících schopností a znalostí pojišťovacího zprostředkovatele, odpovídající kritéria pro určení úrovně odborné kvalifikace, schopností a zkušeností pojišťovacích zprostředkovatelů a kroky, které by zprostředkovatelé měli vykonat k obnovení znalostí a schopností pomocí neustálého profesního vzdělávání.

Informační požadavky a pravidla výkonu zprostředkovatelské činnosti

Členským státům je v IMD2 dána povinnost vyžadovat po pojišťovacích zprostředkovatelích a pojišťovnách, aby jednali se zákazníky spravedlivě, čestně, profesionálně a s nejlepšími zájmy. Všechny informace zákazníkům (i propagační sdělení) musí být korektní, neklamavé a jasné. V IMD1 byl uveden pouze způsob, jakým mohly být informace předávány, nebyla zde řešena kvalita sdělení, tak jako tomu je v IMD2.

Členským státům je ponechána volnost ve stanovení pravidel, pomoci kterých zajistí, že zákazník obdrží stanovené informace před uzavřením pojistné smlouvy. Pojišťovací zprostředkovatel má, dle článku 16, povinnost před uzavřením pojistné smlouvy zákazníkovi sdělit svou totožnost, adresu, zda poskytuje poradenství o prodávaných pojistných produktech, rejstřík, ve kterém je zapsán a zda jedná na účet nebo jménem pojišťovny či zastupuje zákazníka. IMD1 umožňovala členským státům přijmout přísnější předpisy.

Nově musí pojišťovací zprostředkovatel a zaměstnanec pojišťovny, před uzavřením pojistné smlouvy, sdělit mimo jiné:

- povahu odměny, kterou obdrží za pojistnou smlouvu,
- zda pracuje na základě odměny plynoucí od zákazníka, provize zahrnutou v pojistném nebo na základě kombinace uvedených možností,
- obdrží-li zprostředkovatel provizi nebo poplatek, musí uvést celou částku odměny za pojistné produkty, jestliže není možné odměnu vyčíslit, uvede základ pro výpočet provize či poplatku,
- v případě, kdy je částka provize vázána na dosažení stanovených cílových hodnot nebo limitů obchodů, uvede tyto cílové hodnoty, limity a částky, kterých má být dosaženo.

V odvětví neživotního pojištění má, prvních pět let od vstupu směrnice v platnost, pojišťovací zprostředkovatel povinnost informovat zákazníka o jeho právu na informace o výši poplatku či provize. Jestliže si zákazník tyto informace vyžádá musí mu jej zprostředkovatel poskytnout.

Informování o odměně pojišťovacích zprostředkovatelů, kterou obdrží od třetích stran, představuje nejvýznamnější změnu. V IMD1 nebyly stanoveny žádné

povinnosti informování o odměně. V návrhu je stanoveno, aby pojišťovací zprostředkovatelé informovali zákazníky o všech složkách tvořící celkovou výši pojištění, včetně povahy, struktury a výši jejich odměny. Zveřejňování odměn by mělo přispět k větší transparentnosti, při prodeji pojistných produktů a umožnit spotřebitelům stanovit celkovou výši nákladů na dané pojištění (Domaradzka, 2012).

V článku 17 odst. 5 je Evropské komisi udělena pravomoc, přijímat akty v přenesené pravomoci, které upřesní způsob, jakým má být zákazník informován o odměně pojišťovacího zprostředkovatele, kritéria pro stanovení základu pro výpočet poplatků a provizí a kroky, které by měl pojišťovací zprostředkovatel a pojišťovna učinit, k informování zákazníků.

Před uzavřením pojistné smlouvy má pojišťovací zprostředkovatel i pojišťovna povinnost sdělit zákazníkovi informace o nabízeném pojistném produktu, aby se zákazník mohl rozhodnout, zda danou pojistnou smlouvu uzavře či ne.

Křížový prodej

V článku 21 je stanoveno, že členské státy mohou sdružovat produkty³⁵, ale nemohou poskytovat vázaný obchod³⁶. Je-li pojistná služba či produkt nabízen dohromady s dalším produktem či službou v balíčku, zákazník musí být informován pojišťovacím zprostředkovatelem nebo pojišťovnou, že části balíčku lze koupit zvlášť. Možnost zakoupení části balíčku musí být zákazníkovi nabídnuto a musí být informován o poplatcích a nákladech souvisejících s částmi balíčku.

Ve směrnici IMD1 nebyl vůbec upraven křížový prodej, ani nebyl definováno vázaný obchod či sdružování produktů. Jedná se tedy o další novinku.

³⁵ Sdružování produktů je v článku 2 odst. 20 definováno jako nabízení jedné či více doplňkových služeb s pojistnou službou nebo produktem v balíčku. Pojistná služba či produkt je zákazníkovi zpřístupněna odděleně, ne nutně za stejných podmínek, za jakých jsou nabízeny ve spojení s doplňkovými službami.

³⁶ O vázaný obchod se dle článku 2 odst. 19 jedná v případě, kdy je nabízena jedna či více doplňkových služeb společně s pojistnou službou nebo produktem v balíčku. Pojistná služba nebo produkt není zákazníkovi zpřístupněna odděleně.

Posouzení vhodnosti a způsobilosti

Aby pojišťovací zprostředkovatel či pojišťovna mohli doporučit vhodný pojistný produkt, je nutné, aby při poradenství obdrželi informace o znalostech a zkušenostech zákazníka, které má v rámci daného typu produktu či služby, o jeho finanční situaci a investičních cílech. Je-li zprostředkovatelská činnost realizována bez poradenství, musí být zákazník požádán o sdělení informací o svých znalostech a zkušenostech s investováním v rámci daného typu produktu či služby, aby bylo možno posoudit vhodnost produktu nebo služby. Domnívá-li se pojišťovací zprostředkovatel či pojišťovna, na základě získaných informací, že pojistný produkt či služba není pro zákazníka vhodný, musí jej na tuto skutečnost upozornit. V případě, kdy zákazník neposkytne požadované informace či poskytne nedostatečné informace, pojišťovací zprostředkovatel nebo pojišťovna musí zákazníka upozornit, že nelze stanovit vhodnost produktu či služby.

Sankce a opatření

Kapitola VII IMD2 je věnována sankcím a opatřením. Správní sankce a opatření musí být účinné, odrazující a přiměřené. Správní sankce a opatření lze uplatnit na pojišťovací zprostředkovatele, pojišťovny, zajišťovny, členy řídicích orgánů a jakékoli fyzické a právnické osoby, které nesou odpovědnost za porušení právních předpisů. Jakékoli sankce či opatření, které byly uloženy, musí příslušný orgán zveřejnit bez zbytečného odkladu. Je nutné uvést typ a povahu porušení, zodpovědné osoby za porušení. Způsobilo-li by zveřejnění dotčeným stranám nepřiměřenou újmu, budou zveřejněny anonymní údaje.

Členské státy mají povinnost poskytnout orgánu EIOPA každý rok souhrnné informace, které se týkají uložených opatření a sankcí a EIOPA tyto informace uveřejní ve výroční zprávě.

Přezkum a hodnocení IMD2

Komise, po pěti letech od vstupu IMD2 v platnost, provede přezkum, který bude obsahovat průzkum uplatňování pravidel vyplývající ze směrnice IMD2, možným zavedením této směrnice na produkty, které spadají do působnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/41/ES ze dne 3. června 2003 o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění a dohledu nad nimi. První zpráva bude předložena Evropskému parlamentu a Radě Komisí po konzultaci se Společným výborem evropských orgánů dohledu. Druhá zpráva o provádění směrnice IMD2 bude vypracována za čtyři roky, po vstupu směrnice v platnost a dále minimálně každé dva roky. V druhé zprávě budou přezkoumány změny ve struktuře trhu pojišťovacích zprostředkovatelů, změny schémat v přeshraniční činnosti. Dále v ní budou zhodnoceny zlepšení či zhoršení kvality poradenství a prodejních metod a jaké dopady měla směrnice na pojišťovací zprostředkovatele z řad malých a středních firem.

Směrnice by měla vstoupit v platnost do 2 let od jejího přijetí Evropským parlamentem. Její přijetí se očekává v roce 2014, v členských zemích by měla být implementována v roce 2016 (Irving, 2014).

4.4 Srovnání novely zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a směrnice IMD2

Novela zákona zavádí pouze dvě kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, a to vázaného zprostředkovatel a samostatný zprostředkovatel. Ve směrnice není stanovena povinnost kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů a je členským státům ponechána volnost.

Směrnice se bude nově, kromě pojišťovacích zprostředkovatelů, vztahovat i na profesionální správu pojistných událostí a likvidaci škod. Tyto pojmy však nejsou ve směrnici definovány a je členským státům ponechána volnost, co pod tyto pojmy zahrnou. Novela zákona se vztahuje i na zaměstnance pojišťoven, avšak profesionální správa pojistných událostí a likvidace škod do novely ještě není zahrnuta.

Dle směrnice bude registrace probíhat elektronicky prostřednictvím registračního systému, ve kterém bude k dispozici formulář k on-line registraci. Novela zákona také zavádí pouze elektronickou registraci, avšak nepočítá s registračním systémem a on-line formulářem, který bude nutno zavést. Směrnice stanovuje povinnost vyřídit žádost o registraci do šesti měsíců, v novele zákona

žádná lhůta není stanovena, ale ve skutečnosti je registrace vyřízená dříve. Novela zákona počítá s omezenou platností registrace, kterou bude možno poplatkem prodloužit. Ve směrnici není stanovena doba platnosti registrace, členským státům je ponechána volnost v zákonné úpravě a bude tedy možné zachovat stanovený návrh. Nově budou členské státy mít povinnost sledovat, zda registrované osoby splňují registrační požadavky. Ve směrnici jsou dány případy, kdy není nutná registrace. Jedná se o pojišťovací zprostředkovatele, kteří provádějí zprostředkovatelskou činnost jako doplňkovou, kdy pojistné produkty nepokrývají životní pojištění či občanskoprávní odpovědnost a je-li pojistný produkt doplňkem k jinému produktu nebo službě. Požadavek registrace se také nevztahuje na pojišťovací zprostředkovatele, jehož jedinou činností jsou služby profesionální správy pojistných událostí a likvidace škod.

Směrnice zavádí povinnost předložení plánu činnosti, chce-li pojišťovací zprostředkovatel vykonávat svou činnost v členském státě na základě svobody usazování. Plán činnosti musí obsahovat činnosti pojištění, organizační strukturu provozovny, totožnost zástupců, pokud je zprostředkovatel hodlá využívat. Novela zákona s touto povinností nepočítá a ponechává dosavadní úpravu, kdy stačí pouze splnění oznamovací povinnosti.

V úpravě odborné způsobilosti, je ve směrnici ponechána volnost členským státům. Je požadována pouze přiměřená znalost a schopnost pojišťovacích zprostředkovatelů. Novela zavádí povinnost maturitní zkoušky u všeobecných znalostí a u odborných znalostí je požadováno vykonání odborné zkoušky i u zaměstnanců pojišťoven. Novela dále ruší povinnost praxe. Požadavky na odbornou způsobilost ve směrnici jsou rozšířeny na větší okruh osob, které bude nutno doplnit do novely zákona. Jedná se o:

- pojišťovací a zajišťovací zprostředkovatelé,
- osoby vykonávající zprostředkovatelskou činnost jako doplňkovou,
- zaměstnance pojišťoven vykonávající zprostředkovatelskou činnost,
- osoby vykonávající profesionální správu pojistných událostí, likvidací škod nebo odborné posuzování nároků.

Ve směrnici došlo k navýšení pojistných částek u pojištění odpovědnosti za újmu. Z 1 000 000 eur na 1 120 000 eur bylo navýšeno pojistné plnění na jednu pojistnou událost. Z 1 500 000 eur na 1 680 000 eur v případě souběhu více pojistných událostí za jeden rok. Směrnice také navýšila částku u pojišťovacího zprostředkovatele, který má oprávnění přijímat pojistné a zprostředkovávat pojistné plnění z 15 000 eur na 16 800 eur. Všechny tyto částky bude nutné zavést do novely zákona.

Česká národní banka bude mít povinnost sdělovat informace o uložených opatřeních a sankcích orgánu EIOPA.

Vstoupí-li směrnice IMD2 i novela zákona o PZ v platnost ve výše uvedeném znění, bude nutné novelu zákona o PZ novelizovat, jelikož nebude v souladu se směrnicí. Základní oblast, které bude nutné doplnit v zákoně o PZ, je rozšíření působnosti zákona na profesionální správu pojistných událostí a likvidaci škod, zavedení elektronického registračního systému a elektronického formuláře k registraci. Do zákona bude nutné definovat osoby, na které se nevztahuje povinnost registrace a formulovat plán činnosti nutný při realizaci svobody usazování. V zákoně bude třeba rozšířit okruh osob, které musí splňovat požadavky odborné způsobilosti.

Domnívám se, že by nebylo vhodné dále projednávat novelu zákona o PZ, protože až vstoupí směrnice IMD2 v platnost, bude nutné novelu zákona o PZ opakovaně novelizovat. Než by si dotčené subjekty zvykly na aktuality zavedené novelou, bylo by nutné implementovat směrnici IMD2 a pojišťovací zprostředkovatelé s pojišťovnami by museli reagovat na další změny.

5 Dopady legislativních změn na pojistný trh

Jelikož do března 2014 nebyla schválena novela zákona o PZ a o návrhu směrnice IMD2 se stále jedná a je velmi pravděpodobné, že bude schválena s určitými změnami, při stanovení dopadů legislativních změn na pojistný trh, budu vycházet ze směrnice IMD2, v rozsahu uvedeném v kapitole 3.3. Z návrhu novely zákona o PZ budu vycházet pouze při kategorizaci pojišťovacích zprostředkovatelů. Od 1. 1. 2014 vstoupil v účinnost nový občanský zákoník, který zavedl malé změny i pro pojišťovací zprostředkovatele a tyto změny zde budou také vymezeny.

5.1 Změny vyplývající z novely zákona o PZ a návrhu směrnice IMD2

Pojišťovací zprostředkovatelé budou nově řazeni pouze do tří kategorií, místo dosavadních šesti. Zprostředkovatelé, kteří v současné době vykonávají svou činnost jako pojišťovací agenti nebo pojišťovací makléři budou spadat do kategorie samostatných zprostředkovatelů a nebudou mít povinnost přeregistrace. Zprostředkovatelé vykonávající činnost výhradního pojišťovacího agenta, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, budou mít povinnost přeregistrovat se do tří měsíců od vyhlášení novely ve Sbírce zákonů a znovu zaplatit registrační poplatek, který by měl činit 2 000 Kč. Tito zprostředkovatelé budou vykonávat zprostředkovatelskou činnost v kategorii vázaného zástupce. Oprávnění k výkonu zprostředkovatelské činnosti zanikne, pokud nedojde k přeregistraci (Volfová, 2011). Tato změna kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů bude mít dopad na zprostředkovatele působící jako vázaný pojišťovací zprostředkovatel, protože již nadále nebude mít oprávnění vykonávat svou činnost pro více pojišťoven. Další změnou pro zprostředkovatelé, kteří doposud působili jako vázaní pojišťovací zprostředkovatelé a podřízení pojišťovací zprostředkovatelé, bude oprávnění k inkasování pojistného, jestliže je pojištění sjednáno jako doplňková služba a dohodnul-li se s pojišťovnou. Doposud bylo toto oprávnění uděleno pouze výhradnímu pojišťovacímu agentovi. Zprostředkovatel, který doposud působil jako výhradní pojišťovací agent nebude moci nadále zprostředkovávat výplatu pojistného plnění. Zprostředkovatel, který

vykonával svou činnost jako pojišťovací agent, bude mít právo k výkonu své činnosti i na základě sjednané smlouvy se zákazníkem. Doposud mohli vykonávat svou činnost pouze pro pojišťovny. Bude-li samostatný zprostředkovatel jednat na základě smlouvy se zákazníkem, je zakázáno, aby jednal současně i na účet a jménem pojišťovny (Šárek, 2013). Označení „makléř“ může zprostředkovatel používat pouze v případě, kdy bude jednat na základě smlouvy se zákazníkem. Další změny se pojišťovacích agentů a pojišťovacích makléřů, kteří budou spadat do kategorie samostatných zprostředkovatelů, nedotknou. Pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem, jiným než ČR zůstává nedotčen a nevztahují se na něj žádné změny.

Každá kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů měla stanovený požadovaný kvalifikační stupeň, který již není pro samostatné ani vázané zprostředkovatele stanoven. Všichni pojišťovací zprostředkovatelé budou skládat stejnou odbornou zkoušku u akreditované osoby. Obsah odborné zkoušky bude stanoven v příslušném právním předpise (Síkora, Menclová, 2012). Další změna se týká požadovaných všeobecných znalostí. Doposud se všeobecné znalosti prokazovaly dokladem o dokončení střední školy a nebylo nutné mít vykonanou maturitní zkoušku. Nově bude nutné prokázat všeobecné znalosti maturitním vysvědčením. Tato novinka bude mít větší dopad na likvidátory pojistných událostí, než na pojišťovací zprostředkovatele, jelikož si pojišťovny většinou sami stanovili, že pojišťovací zprostředkovatelé musí mít vykonanou maturitní zkoušku.

V současné době se pojišťovací zprostředkovatelé mohou registrovat, do registru vedeného ČNB, prostřednictvím písemné žádosti zaslané poštou nebo prostřednictvím on-line registru. Směrnice IMD2 ukládá povinnost registrace prostřednictvím on-line registračního systému, lze se tedy domnívat, že již nadále nebude možné provést registraci prostřednictvím žádosti zaslané poštou. Registrační poplatek je stanoven ve výši 10 000 Kč a předpokládá se jeho snížení na 2 000 Kč. Pokud by zůstal zachován návrh zákona o PZ v oblasti registrace, museli by pojišťovací zprostředkovatelé každý rok prodlužovat platnost své registrace, zaplacením správního poplatku. V současnosti není zápis do registru časově omezen a ani pojišťovací zprostředkovatelé nemají povinnost platit žádný registrační poplatek, související s prodloužením registrace. Dojde tedy ke snížení registračního

poplatku, ale zároveň budou muset pojišťovací zprostředkovatelé hradit každý rok správní poplatky, jejichž výše zatím není stanovena.

Velmi důležité změny se týkají zaměstnanců pojišťoven. Doposud se na zaměstnance pojišťoven zákon o PZ nevztahoval a tudíž nebyly zaměstnancům stanovené žádné povinnosti i když, ve většině případů, vykonávali stejnou činnost jako pojišťovací zprostředkovatelé. Většina zaměstnanců pojišťoven působí jako přepážkoví pracovníci, kteří klientům předkládají návrhy na uzavření pojistných smluv, vykonávají přípravné práce, které směřují k uzavření pojistné smlouvy, uzavírají pojistné smlouvy jménem a na účet pojišťovny a také napomáhají klientům při správě pojištění a vyřizování nároků vyplývajících z pojistných smluv. Vykonávají tedy totožné činnosti, jako pojišťovací zprostředkovatelé a doposud nemuseli splňovat žádné, zákonem stanovené, podmínky. Záleželo pouze na pojišťovně, jaké si stanovila požadavky pro své zaměstnance. Zaměstnanci pojišťoven se nebudou registrovat jako pojišťovací zprostředkovatelé, ale pojišťovna, ve které je zaměstnán a která za něj přebírá odpovědnost, musí dohlédnout na to, že zaměstnanec splňuje všechny stanovené požadavky.

Jednu z nejdůležitějších změn představuje pro pojišťovací zprostředkovatelé povinnost informovat o výši provize. V současné době mají pojišťovací zprostředkovatelé povinnost informovat klienty o provizi pouze na jejich žádost a nesdělují konkrétní částku nebo způsob výpočtu odměny, ale pouze způsob jakým je odměňován³⁷. Zprostředkovatelé budou mít povinnost klientovi sdělit celou částku odměny, kterou obdrží při sjednání pojistné smlouvy. Nebude-li možné přesně stanovit částku, musí zprostředkovatel uvést základ sloužící k výpočtu poplatků nebo provizí, které obdrží. Tato změna je kritizována pojišťovacími zprostředkovateli i experty, je tedy možné, že tato část návrhu bude změněna. Nebude-li změněna, je velmi pravděpodobné, že pojišťovny zavedou změny ve formách odměňování (OUT LAW, 2012). Během prvních pěti let od vstupu směrnice v platnost, musí pojišťovací zprostředkovatel poskytující neživotní pojištění nejdříve klienta informovat o tom, že má právo na informaci o výši odměny a bude-li mít klient zájem o tuto informaci má pojišťovací zprostředkovatel povinnost poskytnout mu ji. Při sjednávání životního pojištění bude muset pojišťovací zprostředkovatel informovat o výši provize automaticky, není zde stanoveno žádné přechodné období.

³⁷ Je-li zprostředkovateli za sjednanou písemnou smlouvu vyplacena odměna nebo provize.

Bude-li pojišťovací zprostředkovatel nabízet spolu s pojištěním doplňkovou službu³⁸ v balíčku, musí zákazníka informovat o tom, že jednotlivé části obsažené v balíčku si lze zakoupit zvlášť. Doposud zprostředkovatelé ani pojišťovny tuto povinnost neměli a byla ponechána volnost jednotlivým pojišťovnám, zda umožní nákup jednotlivých částí samostatně nebo pouze v rámci stanoveného balíčku. Nadále tedy nebude možné nutit zákazníky, aby kupovali pojistné produkty o které nemají zájem jen proto, že jsou součástí daného balíčku.

Všichni samostatní zprostředkovatelé nebo vázaní zprostředkovatelé, kteří mají sjednané pojištění odpovědnosti za újmu při výkonu z povolání budou mít povinnost navýšit pojistné plnění. Pojistné plnění na jednu pojistnou událost bude nutno navýšit z 1 000 000 eur na 1 120 000 eur a při souběhu více pojistných událostí za jeden rok je nutné pojistné plnění navýšit z 1 500 000 eur na 1 680 000 eur. Dá se tedy očekávat, že dojde k navýšení pojistného, jelikož při stanovení výše pojistného se vychází z výše pojistného plnění.

Před sjednáním pojistné smlouvy budou mít pojišťovací zprostředkovatelé povinnost zjistit informace o znalostech, zkušenostech a finanční situaci zákazníka, aby mohli na základě těchto informací doporučit nejvhodnější pojistný produkt. V současnosti nebyla tato povinnost pojišťovacím zprostředkovatelům udělena, ale každý zprostředkovatel si zjistil nejdůležitější informace o zákazníkovi a hlavně o jeho investičních cílech a požadavcích na daný pojistný produkt. Tato povinnost tedy pro pojišťovací zprostředkovatele nepředstavuje úplnou novinku, ale záleží, jestli bude po zprostředkovatelích požadováno prokázání získání těchto informací, např. prostřednictvím formuláře či záznamu. Nyní mají zprostředkovatelé povinnost sepsat písemný záznam, ve kterém jsou uvedeny požadavky a potřeby klientů.

Mezi nejdůležitější změny vyplývající z novely zákona o PZ a směrnice IMD2 bude patřit nová kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů, zprostředkovatelé spadající do kategorie vázaných zástupců se budou muset přeregistrovat. Všichni pojišťovací zprostředkovatelé budou mít povinnost platit každý rok správní poplatek, aby došlo k prodloužení jejich registrace u České národní banky. Další změny budou mít dopad na zaměstnance pojišťoven, jelikož dosud se na ně nevztahoval zákon o PZ a nově se zákonné povinnosti budou vztahovat i na ně. Mezi největší a

³⁸ Může se jednat např. o nadstandardní asistenční služby, připojištění skel, úrazové pojištění přepravovaných osob nebo pojištění zavazadel u havarijního pojištění.

nejzásadnější změnu bych zařadila informační povinnost o výši provize. Ale na základě reakce expertů a pojišťovacích zprostředkovatelů předpokládám, že ve směrnici IMD2 dojde k úpravě této povinnosti.

5.2 Změny vyplývající z nového občanského zákoníku

Nový občanský zákoník ukládá pojišťovacím zprostředkovatelům povinnosti, které doposud neměli, aby ochránil spotřebitele. Pojišťovací zprostředkovatel má povinnost u klienta nejdříve zjistit pojistný zájem³⁹. Pokud by klient neměl pojistný zájem, pojistná smlouva by byla neplatná. Pojistný zájem se zaznamenává před uzavřením pojistné smlouvy na zvláštní formulář nebo je součástí pojistné smlouvy. Zákon stanovuje povinnost předat předsmluvní dokument (či jiný obdobný doklad) pouze klientovi. V ČSOB Pojišťovně mají zprostředkovatelé povinnost vyhotovení tohoto dokumentu ve třech stejnopisech, aby pojišťovací zprostředkovatelé i pojišťovna měli důkaz, že dokument byl předán klientovi. Tento dokument musí obsahovat údaje o pojišťovacím zprostředkovateli a klientovi, požadavky a potřeby klienta, o jaké pojištění má klient zájem. V další části uvede pojišťovací zprostředkovatel návrh pojištění a nebude-li mít klient zájem sjednat navržená rizika, má zprostředkovatel povinnost tento požadavek zaznamenat. Dále je zde uveden výčet nesrovnalostí mezi požadavky klienta a nabízeným pojištěním a byla-li cena pojištění důvodem k nesjednání určitého druhu rizika nebo pojištění v plném rozsahu. Předsmluvní dokument je v ČSOB Pojišťovně zvlášť pro občanské pojištění⁴⁰ a zvlášť pro pojištění firem. Bude-li s klientem sjednáno více pojištění, např. životní, pojištění domácnosti a auta, není nutné ke každému pojištění vypisovat zvlášť předsmluvní dokument, stačí dokument doložit pouze k první uzavřené smlouvě. U dalších sjednaných smluv se pouze uvede číslo smlouvy, u které je dokument doložen.

Dokument při občanském pojištění je uveden v příloze č. 1, pro pojištění firem v příloze č. 2.

³⁹ Definován v § 2761 jako oprávněná potřeba ochrany před následky pojistní události

⁴⁰ Občanské pojištění zahrnuje životní pojištění, pojištění staveb, domácností, vozidel, pojištění odpovědnosti za újmu v běžném občanském životě a pojištění odpovědnosti za újmu vůči zaměstnavateli.

Pojišťovací zprostředkovatel má povinnost, při uzavření pojistné smlouvy, klientovi předat předmluvní dokument, pojistnou smlouvu, infolist produktu, doložky smlouvy a pojistku. Infolist produktu obsahuje povinné předmluvní informace, ustanovení pojistných podmínek, která by klient nemusel očekávat, např. výluky, základní klíčové informace obsažené v pojistných podmínkách. Doložky pojistné smlouvy tvoří pojistné podmínky a sazebník. Doložky musí splňovat přísná pravidla, která chrání slabší smluvní stranu. Musí být čitelná, mít dostatečně velké písmo a být srozumitelná pro průměrnou osobu. Pojistná smlouva musí splňovat zásadu jednoho evidenčního čísla, nesmí dojít k rozdílu mezi číslem návrhu pojistné smlouvy, inkasním symbolem a číslem pojistné smlouvy. Dále pojistná smlouva musí být čitelná. V ČSOB Pojišťovně také dodržují neplatnost pojistné smlouvy, je-li uzavřená samokontrakcí, to znamená, že pojišťovací zprostředkovatel nemůže pojistit sám sebe nebo svůj majetek. Byla-li by takto uzavřena pojistná smlouva je od počátku neplatná. V pojistce jsou shrnuta pojištěná rizika. Pojistka je u životního pojištění vždy zaslána pojišťovnou a u neživotního pojištění je zaslána pouze v případě, je-li pojistná smlouva sjednána na průpis. Je-li pojistná smlouva sjednána v počítačovém informačním systému, je pojistka vydána pojišťovacím zprostředkovatelem.

Z výše uvedených povinností pojišťovacích zprostředkovatelů vyplývá, že na základě nového občanského zákoníku, má pojišťovací zprostředkovatel povinnost vypsát mnohem více dokumentů a informací. Což má pro pojišťovací zprostředkovatele dopad jak časový, tak i finanční. Jednání s klientem probíhá delší dobu, protože potřebuje podrobnější informace a při tisku všech potřebných dokumentů roste spotřeba papíru a toneru, jelikož musí klientovi předat více dokumentů. Výhody však spatřuji v tom, že je pojišťovací zprostředkovatel více kryt při pozdější stížnosti klientů, je-li předmluvní dokument řádně vyplněn. Například pro sjednání pojištění rodinného domu nemá klient zájem o pojištění rizika záplavy a povodně z důvodu vysokého pojistného, dojde ke vzniku pojistné události, klient nahlásí škodu a zjistí, že nemá nárok na pojistné plnění. Klient si bude stěžovat, že tento druh rizika chtěl pojistit, ale pojišťovací zprostředkovatel jej nesjednal. Zprostředkovatel je však kryt záznamem v předmluvním dokumentu, že klient odmítl pojištění tohoto rizika. Nedá se tedy jednoznačně říci, zda je nový občanský zákoník pro práci pojišťovacích zprostředkovatelů přínosem či ne. Ti zprostředkovatelé, kteří svou práci vykonávají dlouhodobě zodpovědně, dle potřeb klientů a ne jen pro svůj

prospěch a zisk, se s novými povinnostmi rychle ztotožnili, protože nový občanský zákoník je sice na straně klientů, ale pro pojišťovací zprostředkovatele přináší rovněž řadu výhod.

V novém občanské zákoníku je také upravena Smlouva o obchodním zastoupení, která je uzavírána mezi pojišťovacími zprostředkovateli a pojišťovnou. Rekodifikace však nepřinesla žádnou zásadní změnu, která by měla dopad na pojišťovací zprostředkovatele.

6 Závěr

Zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví je rychle se rozvíjející odborná činnost, která potřebuje dozor a kvalitní regulaci ze strany státu a Evropské unie. Pojišťovací zprostředkovatelé představují důležitý článek mezi pojišťovnami a klienty, při uzavírání pojistných smluv. Zodpovědný pojišťovací zprostředkovatel by měl znát pojistný trh, rozumět svým klientům a nabídnout jim co nejvhodnější pojištění, na základě jejich požadavků. Hlavní cíl pojišťovacího zprostředkovatele by neměl představovat jeho finanční zisk, ale měl by být založen na spokojené klientele, která se k němu bude vracet.

Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo nutné implementovat směrnici IMD1 do národní právní úpravy a došlo ke vzniku zákona o PZ. Směrnice IMD1 si kladla za cíl vytvoření obdobného právního prostředí, pro pojišťovací zprostředkovatele, v členských státech a zajištění ochrany spotřebitele. Jelikož v režimu a obsahu směrnice IMD1 byl ponechán značný prostor, došlo v členských státech k rozdílným právním úpravám a je tedy nutné provést úpravu směrnice tak, aby členským státům, již nebyla ponechána taková volnost. Z tohoto důvodu Evropská komise navrhla revizi směrnice, označovanou jako IMD2, která je nyní projednávána a očekává se, že bude přijata v tomto roce, což znamená že by v členských státech měla být implementována v roce 2016. Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Českou národní bankou připravilo také návrh novely zákona o PZ v roce 2012, avšak jeho projednávání bylo přerušeno a do března 2014 ještě nebylo zahájeno. Dle informací AČPM z dubna 2014, by projednávání o novele mělo být v nejbližších měsících opět zahájeno. Domnívám se, že by projednávání návrhu novely zákona o PZ nemělo být zahájeno a vyčkat na schválení konečné podoby směrnice a následnou implementací novelizovat zákon o PZ.

Cílem diplomové práce byl popis činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu, vymezení navrhovaných legislativních změn v České republice a Evropské unii, provedení srovnání navrhovaných změn a určení dopadů změn na pojišťovací zprostředkovatele. Mezi hlavní změny, vyplývající z novely zákona o PZ, lze zařadit novou kategorizaci pojišťovacích zprostředkovatelů a rozšíření působnosti zákona o PZ na zaměstnance pojišťoven. Mezi nejdůležitější změny vyplývající ze směrnice IMD2, řadím povinnost informovat o výši provize.

Hypotéza, že legislativní změny přinesou pro pojišťovací zprostředkovatele rozšíření povinností, které budou mít za důsledek větší ochranu spotřebitele, se potvrdila. Navrhované změny budou pro pojišťovací zprostředkovatele znamenat větší administrativní zátěž, která přinese spotřebitelům větší informovanost o pojistných produktech a pojišťovacích zprostředkovatelích. Sloučení kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů, z dosavadních šesti na tři, přinese spotřebitelům větší přehlednost. Do kategorie vázaného zástupce bude spadat vázaný pojišťovací zprostředkovatel, podřízený pojišťovací zprostředkovatel a výhradní pojišťovací agent a budou mít povinnost, přeregistrovat se do této kategorie. Do kategorie samostatný zprostředkovatelů bude spadat pojišťovací agent a pojišťovací makléř, kteří budou do této kategorie automaticky přeřazeni a nemají povinnost přeregistrace. Spotřebitelé lehce rozliší, zda pojišťovací zprostředkovatel vykonává zprostředkovatelskou činnost pouze pro jednu pojišťovnu (vázaný zástupce), nebo vykonává činnost pro více pojišťoven či pro zákazníka (samostatný zprostředkovatel). Jelikož budou mít pojišťovací zprostředkovatelé povinnost uhradit každý rok správní poplatek, aby došlo k prodloužení platnosti registrace, budou v registru ČNB vedeni pouze aktivní pojišťovací zprostředkovatelé, což představuje větší přehlednost pro spotřebitele. Další výhodou pro spotřebitele představuje rozšíření působnosti zákona o PZ na zaměstnance. Doposud zaměstnanci museli splňovat pouze interní předpisy pojišťoven, nově pro ně budou stanoveny obdobné povinnosti, jako pro pojišťovací zprostředkovatelé. Pouze povinnost informovat o výši provize, je dle mého názoru nevhodná, jelikož nevidím důvod, proč by informace o výši provize měla ovlivnit klienta při jeho rozhodnutí o uzavření pojistné smlouvy. Pokud je klient s nabídkou pojistného produktu spokojen, uzavře pojistnou smlouvu, bez ohledu na výši provize, kterou pojišťovací zprostředkovatel z této pojistné smlouvy obdrží. Každá osoba je za svou práci odměněna a nemá povinnost poskytovat informace o výši této odměny, proto nevidím důvod, proč by pojišťovací zprostředkovatelé měli mít tuto povinnost. Povinnost o sdělení způsobu, jakým je pojišťovací zprostředkovatel odměňován je dostatečná.

Seznam použité literatury

Monografické publikace

- [1] ADOLT, Jiří a Petr SUCHÁNEK (2005). *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s. 424 s. ISBN 80-7357-096-3.
- [2] BÖHM, Arnošt (2004). *Ekonomika a řízení pojišťoven: v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie (vybrané aspekty)*. Praha: ASPI. 259 s. ISBN 80-735-7020-3.
- [3] BÖHM, Arnošt a Karina MUŽÁKOVÁ (2010). *Pojišťovnictví a regulace finančních trhů*. Praha: Professional Publishing, 184s. ISBN 978-80-7431-035-5.
- [4] ČEJKOVÁ, Viktória (2002). *Pojistný trh*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
- [5] DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL (2012). *Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.
- [6] HORA, Jan, Jaroslava ŠULCOVÁ a Aleš ZUZAŇÁK (2004). *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. Praha: Linde, 249 s. ISBN 80-720-1488-9.
- [7] HRUBOŠOVÁ, Marcela, Jaroslava ŠULCOVÁ a Aleš ZUZAŇÁK (2009). *Profese pojišťovací zprostředkovatel: aneb, Co by měl každý "pojišťovák" vědět*. Praha: Linde, 119 s. Praktická příručka (Linde). ISBN 978-80-7201-775-1.
- [8] JANATA, Jiří (2008). *Pojištění a management rizik v makléřském obchodě*. Praha: Professional Publishing, 180s. ISBN 978-80-86946-66-5.
- [9] MAJTÁNOVÁ, Anna (2006). *Pojišťovnictví: teória a prax = Pojišťovnictví : teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 288 s. ISBN 80-869-2919-1.
- [10] MARTINOVICHOVÁ, Dana (2009). *Pojišťovnictví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 143s. ISBN 978-80-214-3963-4.
- [11] ŘEZÁČ, František (2011). *Pojišťovnictví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 110 s. ISBN 978-80-214-4242-9.

[12] SPIRIT, Michal (2000). *Pojistné právo*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 276 s. ISBN 80-245-0109-0.

[13] ŠKOPOVÁ, Věra a Petr SUCHÁNEK (2006). *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. Praha: C.H. Beck, 291 s. Právní rukověť. ISBN 80-717-9476-7.

[14] TÝČ, Vladimír (2006). *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 287 s. ISBN 80-720-1631-8.

[15] ZUZAŇÁK, Aleš, Jaroslava ŠULCOVÁ a Jan HORA (2011). *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 239 s. Praktická příručka. ISBN 978-80-7201-838-3.

Periodikum

[16] MESRŠMÍD, Jaroslav (2012). Analýza směrnice IMD2: Pojišťovnictví čekají velké změny. *Pojistný obzor* č. 3, 8 – 9 s. ISSN 0032-2393.

[17] MESRŠMÍD, Jaroslav (2013). Co přináší návrh IMD2? *Pojistné rozpravy* č. 30, 64 – 76 s. ISSN 0862-6162.

[18] VOLFOVÁ, Eva (2011). Novela není zdařilá, klientovi prospěch nepřinese, oponují pojišťovny. *Pojistný obzor* č. 3, 6-9 s. ISSN 0032-2393.

Právní předpisy

[19] Vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

[20] Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů

[21] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

[22] Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

Elektronické zdroje

[23] AČPM [online]. 2005 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.acpm.cz/>

[24] AFIZ [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: www.afiz.cz

[25] BIPAR [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: www.bipar.eu

[26] ČNB [online]. 2013 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/index.html>.

[27] ČÍŽEK, Bedřich (2012). Poznámka ke směrnici o zprostředkování pojištění. In: *epravo.cz* [online]. 10. 4. 2012 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/poznamka-ke-smernici-o-zprostredkovani-pojisteni-81525.html>

[28] DOMARADZKA, Alina (2012). The Revision of the Insurance Mediation Rules at EU Level and its Impact on Consumer Protection. In: *European Institute of Public Administration* [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20121213145141_ADO_Eipascope2012_2.pdf.

[29] EUR-LEX (2012). Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepřacované znění). In: *eur-lex.europa.eu* [online]. 3. 7. 2012 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

[30] IRVING, Jeremy (2014). IMD2 – polishing the gold-plate or transformational? In: *Eversheds* [online]. 3. 2. 2014. [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: http://www.eversheds.com/global/en/what/articles/index.page?ArticleID=en/Financial_institutions/Insurance_newsletter_jan_14_IMD2

[31] JAKOB, Ondřej (2012). Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí předložena Legislativní radě vlády. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 21. 6. 2012 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-06-21-tiskova-zprava-5088-5088>.

[32] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR (2012). Materiály na jednání vlády 14. listopadu 2012. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/materialy-na-jednani-vlady/4-ctvrtleti-12/materialy-na-jednani-vlady-14-listopadu--7166>.

[33] OUT-LAW.COM (2012). IMD2: proposed revisions to the Insurance Mediation Directive in 2012. In: *out-law.com* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.out-law.com/en/topics/insurance/european-developments-affecting-insurance/imd2-proposed-revisions-to-the-insurance-mediation-directive-in-2012/>

[34] POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR (2012). Sněmovní tisk č. 853/0, část č. 1/8. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích – EU. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=853&snzp=1>.

[35] SÍKORA, Tomáš a Ivana MENCLOVÁ (2012). Česká asociace pojišťoven: Jaké změny čekají zprostředkovatele? In: opojisteni.cz [online]. 19. 12. 2012 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/ceska-asociace-pojistoven-jake-zmeny-cekaji-zprostredkovatele/>

[36] ŠÁREK, Rostislav (2013). Pojišťovací makléři a agenti před vstupem na pozice samostatných zprostředkovatelů. [online]. 19. 06. 2013 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.slu.cz/opf/cz/informace/acta-academica-karviniensia/casopisy-aak/aak-rocnik-2013/docs-3-2013/Sarek.pdf>

[37] VLÁDA ČR (2012). Závěrečná zpráva RIA 2. *Vláda ČR* [online]. 07. 06. 2012 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Zaverecna-zprava-RIA_2.doc

Speciální zdroje

[38] interní materiály ČSOB Pojišťovna, a. s.

[39] rozhovor s Ing. Renatou Pastuszkovou, ČSOB Pojišťovna, a. s.

Seznam zkratek

AČPM - Asociace českých pojišťovacích makléřů

AFIZ - Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky

BIPAR – Evropská federace pojišťovacích zprostředkovatelů

ČAP - Česká asociace pojišťoven

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

PA - pojišťovací agent

Písm. - písmeno

PM - pojišťovací makléř

PO – právnická osoba

PPZ - podřízený pojišťovací zprostředkovatel

PZ – pojišťovací zprostředkovatel

Sb. – sbírka

VPA - výhradní pojišťovací agent

VPZ - vázaný pojišťovací zprostředkovatel

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Základní znaky pojišťovacích zprostředkovatelů – srovnání

Tabulka 3.1: Základní srovnání pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře

Seznam grafů

Graf 1.1: Počet pojišťovacích zprostředkovatelů k 31. 1. 2014

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2014

.....

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1: Předmluvní dokument při občanském pojištění

Příloha č. 2: Předmluvní dokument pro pojištění firem